

Jalostuksen tavoiteohjelma

2021-2025

Picardienpaimenkoira

Hyväksytty rotua harrastavan yhdistyksen yleiskokouksessa 13.10.2019

Hyväksytty rotujärjestön yleiskokouksessa 27.6.2020

SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt 25.11.2020

Sisällysluettelo

1. YHTEENVETO	2
2. RODUN TAUSTA	3
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA	4
4. RODUN NYKYTILANNE	5
4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja	5
4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos	5
4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet	13
4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta	13
4.2.2 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa	13
4.2.3 Käyttö- ja koeominaisuudet	23
4.2.4 Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen	25
4.2.5 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta	26
4.3. Terveys ja lisääntyminen	26
4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat	27
4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat	31
4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt	32
4.3.4 Lisääntyminen	33
4.3.5 Sairauksille ja lisääntymis ongelmille altistavat anatomiset piirteet	34
4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä	35
4.4. Ulkomuoto	35
5. YHTEENVETO Aiemman Jalostuksen Tavoiteohjelman Toteutumisesta	38
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS	39
6.1 Jalostuksen tavoitteet	39
6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille	39
6.3 Rotujärjestön toimenpiteet	43
6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin	43
6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta	44
7. LÄHTEET	45

1. YHTEENVETO

Picardienpaimenkoira on ollut alun perin paimenen koira, joka työskentelee sekä apuna karjan paimentamisessa että vahtikoirana. Rotu sopii sekä useisiin harrastuslajeihin että kotikoiraksi aktiiviseen perheeseen.

Rodun tilanne ja jalostustavoitteet

Populaation rakenne ja jalostuspohja

Picardienpaimenkoiran rekisteröintimäärät ovat kautta aikain olleet hyvin pieniä maassamme ja tuontikoirien osuus rekisteröinneistä on merkittävän suuri. Rodun kokonaismäärä Suomessa lienee noin 60 - 70 yksilön välillä. Rodussa on käytetty turhan paljon matadoriuroksia ja näin ollen useat picardienpaimenkoirat ovat ympäri maailman melko läheistä sukua toisilleen. Kotimaiset jalostusyhdistelmät perustuvat tällä hetkellä pääasiassa tuontikoiiriin. Haasteena on geneettisen monimuotoisuuden säilyttäminen sekä sukusiitosasteen pitäminen alhaisena.

Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttööminaisuudet

Luonteeltaan picardienpaimenkoirat ovat maassamme pääasiassa ihmisystävällisiä, vilkkaita ja aktiivisia.

Terveys ja lisääntyminen

Yleisesti ottaen picardienpaimenkoira tunnetaan suht terveenä rotuna, mutta kuten kaikilla roduilla, esiintyy myös picardienpaimenkoirilla perinnöllisiä sairauksia ja muita sairauksia ja vikoja.

Picardienpaimenkoirilla esiintyy jonkin verran astutusvaikeuksia, mutta synnytykset ja pentujen hoito sujuu yleensä ongelmitta.

Ulkomuoto

Rotumääritelmän mukaan picardienpaimenkoira on tasapainoinen ja kestävä koira jossa ei ole lainkaan liioiteltuja piirteitä.

Tärkeimmät suositukset jalostuskoirille

Tavoiteohjelmassa picardienpaimenkoiran rodunjälöstyksen visiona on tyypiltään rodunomainen, fyysisesti ja psyykkisesti terve picardienpaimenkoira.

Picardienpaimenkoirapopulaatiota koskeva keskeisin jalostustavoite on pitää rodun jalostuspohja mahdollisimman laajana. Tavoitteen saavuttamiseksi vältetään liiallista sukusiitosta sekä "matadorijalostusta" ja pyritään käyttämään yksilöitä tasaisesti mahdollisimman monien sukulinjojen säilyttämiseksi jalostuksessa. Olisi suotavaa, että urosten jalostuskäyttö jakautuisi tasaisesti niiden eliniälle.

Luonnetta koskeva keskeisin jalostustavoite on pyrkimys kasvattaa hyväluonteisia picardienpaimenkoiria, jotka sopeutuvat hyvin nykypäivän elämään ja soveltuvat monenlaiseen harrastustoimintaan. Tulevaisuudessa picardienpaimenkoiria olisi pyrittävä luonnekuvaamaan ja – testaamaan kattavammin ja hyödyntämään tuloksia jalostuksessa, vertaamalla yksilöiden tuloksia ja valitsemalla toisiaan täydentävät jalostusparit.

Terveysten osalta keskeisin jalostustavoite on tutkia vähintään jalostukseen käytettävät yksilöt, huomioida mahdolliset perinnölliset sairaudet ja muut rodulle tyypilliset sairaudet ja viat suunniteltaessa jalostusyhdistelmiä. Tavoitteena on kerätä ja jakaa tietoa rotumme terveystilanteesta.

Ulkomuodon osalta keskeisin jalostustavoite on rotumääritelmän mukainen picardienpaimenkoira.

Tavoiteohjelmassa esitetään keinot tavoitteisiin pääsemiseksi. Näitä ovat mm. jalostussuositukset, rodun tilanteen seuraaminen tietoja kokoamalla, tilastoimalla ja julkistamalla, tuomareiden koulutus, luonnetestin järjestäminen sekä kansainvälinen yhteistyö. Lisäksi tarkastellaan rotuun kohdistuvia riskejä sekä esitetään tavoiteohjelman toteutumisen seurantakeinot. Myös kasvattajien vastuu uusien omistajien opastamisessa, pennun hoidossa ja koulutuksessa korostuu.

2. RODUN TAUSTA

Alkuperä ja käyttötarkoitus

Ranska. KÄYTTÖTARKOITUS : Paimen- ja vahtikoira.

Picardienpaimenkoiran alkuperäinen käyttötarkoitus oli lammaslaumojen kuljetus ja vartiointi.

Picardienpaimenkoiraa nähdään enää harvoin alkuperäisessä työssään kotimaassaan. Ranskassa picardienpaimenkoiran käyttöominaisuuksia kuitenkin varjellaan paimennustaipumustestien sekä jalostustarkastustapahtumissa järjestettyjen luonnetestien avulla.

Tänä päivänä picardienpaimenkoira on monipuolinen harrastuskoira sekä perheenjäsen.

Rodun historia

Picardienpaimenkoiran alkuperä ulottuu kauas historiaan. Ei voida varmasti sanoa, että picardienpaimenkoira olisi lähtöisin nimenomaan Picardien alueelta. On mahdollista, jopa todennäköistä, että näitä koiria olisi esiintynyt laajemmalla alueella, sillä karkeakarvaiset lammas- ja karjakoirat olivat tyypillisiä kaikkialla Luoteis-Euroopassa. Ensimmäiset picardienpaimenkoirat arvosteltiin vuonna 1863 näyttelyssä samassa luokassa beaucenpaimenkoirien ja brienpaimenkoirien kanssa. Vuonna 1898 todettiin, että picardienpaimenkoira on oma rotunsa. Ensimmäisen rotumääritelmän laati Paul Megnin vuonna 1922, ja rotu tunnustettiin lopullisesti vuonna 1925. Rodun kehitys polki paikallaan aina toiseen maailmansotaan asti. Vasta sen jälkeen alkoi rodun elvyttäminen. Rodun alkuperäiseltä alueelta Picardiasta alettiin etsiä tyypillisimpiä yksilöitä jalostuskäyttöön. Rotuyhdistyksellä oli ollut useiden vuosien ajan vaikeuksia saada virallista tunnustusta, kunnes tunnettu kynologi Robert Montenot perusti vuonna 1955 yhdistyksen nimeltä "Les Amis du Berger Picard". Tämä yhdistys tunnustettiin lopulta vuonna 1959, ja Ranskan kennelliitto (S.C.C) hyväksyi uuden rotumääritelmän vuonna 1964. Nykyisen rotumääritelmän on laatinut rotuyhdistys ja sen puheenjohtaja J.C. Larive yhteistyössä R. Triquet'n kanssa. Suomen kennelliitto on hyväksynyt rotumääritelmän vuonna 2010.

Catherine des Hauts Chesnaux
First Champion of the breed, 1959

Ensimmäiset koirat Suomessa, koiramäärän kehitys

Ensimmäiset Suomeen tuodut picardienpaimenkoirat on rekisteröity Suomen Kennelliittoon vuonna 1991. Näitä kahta Ranskasta tuotua urosta ei käytetty jalostukseen. Vuodesta 1993 eteenpäin Kennelliittoon on rekisteröity vuosittain 0 - 3 uutta tuontikoira aina tähän päivään asti. Poikkeuksena vuosi 2018 jolloin tuonteja oli 4. On kuitenkin mahdollista, että tuonteja on ollut enemmänkin, sillä kaikkia koiria ei välttämättä ole rekisteröity Suomen Kennelliittoon, eikä niistä ole pidetty kirjaa rodun sisällä.

Picardienpaimenkoiran kasvatus alkoi Suomessa vuonna 1999, kun Belgiasta tuotu narttu Tanja Des Cwarneux synnytti ensimmäisen pentueen. Suomen Kennelliittoon on vuoden 2018 loppuun mennessä rekisteröity 12 Suomessa syntynyttä picardienpaimenkoira -pentuetta.

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Nykyinen rotua harrastava yhdistys/järjestö ja aiemmat rotujärjestöt

Suomen Picardienpaimenkoirat ry rekisteröitiin 11.2.2015. Aikaisempaa yhdistyshistoriaa ei rodulla Suomessa ole. Yhdistyksen rotujärjestö on Palveluskoiraliitto.

Rotua harrastavan yhdistyksen tai järjestön jäsenmäärä ja sen kehitys

Yhdistyksen jäsenmäärä on pysynyt alusta saakka noin 20:ssä henkilössä. Jäsenistön picardienpaimenkoirat muodostavat vajaan puolet Suomen tämänhetkisestä arvioidusta populaatiosta.

Jalostusorganisaation rakenne ja jalostustoimikunnan tehtävät
Yhdistyksen jalostusorganisaation muodostaa jalostustoimikunta, joka valittiin jäsenkokouksessa keväällä 2019. Jalostustoimikunnan tehtävinä ovat: tehdä JTO-ehdotus ja päivittää ja ylläpitää sitä jatkossa, neuvoa pennun hankinnassa, neuvoa rodusta ja sen pennuista kiinnostuneita ja antaa tarvittaessa jalostusneuvontaa kasvattajille. Lisäksi jalostustoimikunta kerää ja ylläpitää tietoa rodun terveystilanteesta.

4. RODUN NYKYTILANNE

4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja

Rodun perinnöllinen monimuotoisuus tarkoittaa sen geenimuotojen (alleelien) runsautta. Puhutaan myös jalostuspohjan laajuudesta. Mitä monimuotoisempi rotu on, sitä useampia erilaisia versioita sillä on olemassa samasta geenistä. Tämä mahdollistaa rodun yksilöiden geenipareihin heterotsygotiaa, joka antaa niille yleistä elinvoimaa ja suojaa monen perinnöllisen vian ja sairauden puhkeamiselta. Monimuotoisuus on tärkeää myös immuunijärjestelmässä, jonka geenikirjon kapeneminen voi johtaa esimerkiksi tulehdussairauksiin, autoimmuunitauteihin ja allergioihin. Jalostus ja perinnöllinen edistymisenkin ovat mahdollisia vain, jos koirien välillä on perinnöllistä vaihtelua.

Suurilukuinenkin koirarotu on monimuotoisuudeltaan suppea, jos vain pientä osaa rodun koirista ja sukulinjoista on käytetty jalostukseen tai jos rodussa on koiria, joilla on rodun yksilömäärään nähden liian suuret jälkeläismäärät. Tällaiset koirat levittävät geeniversionsa vähitellen koko rotuun, jolloin jostakin yksittäisestä mutaatiosta saattaa syntyä rodulle uusi tyyppivika tai -sairaus. Vähitellen on vaikea löytää jalostukseen koiria, joilla ei tätä mutaatiota ole. Ihannetilanteessa jalostukseen käytetään koiria tasaisesti rodun kaikista sukulinjoista. (Lähde: Suomen Kennelliitto, MMT Katariina Mäki 5.8.2013)

4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos

Populaation koolla ja rakenteella tarkoitetaan Suomessa rekisteröityjen picardienpaimenkoirien määrää sekä niiden keskinäistä sukulaisuussuhdetta. Kokoon ja rakenteeseen vaikuttavat vuosittain tehtävät yhdistelmävalinnat, pentueiden määrä, jalostukseen käytettävien ulkomaalaisten yksilöiden määrä ja niiden sukulaisuussuhde olemassa olevaan kantaan sekä tuontikoirat, joita käytetään jalostukseen. Tällä hetkellä suuri osa Suomeen tuoduista koirista on sukua toisilleen ja sukua Suomessa jo oleville koirille.

Taulukko 1. Vuositilasto – rekisteröinnit

Suomessa vuosina 2005 - 2019 rekisteröidyt picardienpaimenkoirat. (Lähde: Suomen Kennelliiton KoiraNet – jalostustietojärjestelmä 26.12.2020)

	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Pennut (kotimaiset)	1	3	6	1				10	8	4	17	3	9		
Tuonnit		4	2		3	3		1	3	1	1	1	1	3	2
Rekisteröinnit yht.	1	7	8	1	3	3		11	11	5	18	4	10	3	2
Pentueet	1	1	1	1				1	1	1	2	1	1		
Pentuekoko	1	3	6	1				10	8	4	8,5	3	9		
Kasvattajat	1	1	1	1				1	1	1	2	1	1		
jalostukseen käytetyt eri urokset															
- kaikki	1	1	1	1				1	1	1	2	1	1		
- kotimaiset	1		1									1			
- tuonnit								1	1	1			1		
ulkomaiset	0	1	0	1				0	0	0	2	0	0		
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	2 v 5 kk	5 v 3 kk	9 v 7 kk	6 v 11 kk				4 v 5 kk	4 v	6 v 6 kk	6 v 11 kk	5 v 2 kk	3 v 4 kk		
jalostukseen käytetyt eri nartut															
- kaikki	1	1	1	1				1	1	1	2	1	1		
- kotimaiset								1	1						
- tuonnit	1	1	1	1						1	2	1	1		
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	2 v 11 kk	3 v 1 kk	2 v 8 kk	4 v 5 kk				2 v 7 kk	3 v 10 kk	6 v 5 kk	3 v 7 kk	4 v 3 kk	3 v 3 kk		
Isoisät	2	2	2	2				2	2	2	4	2	2		
Isoäidit	2	2	2	2				2	2	2	4	2	2		
Sukusiitosprosentti	0,01	0,02	0	0				0,03	0	0,01	0,01	0,02	0,01		

Rekisteröintimäärät Suomessa

Rekisteröintimäärät Suomessa ovat erittäin pieniä kasvattajien ja jalostuskoirien vähyyden vuoksi. Kotimaisia pentueita on ollut 15 vuoden aikana 11, ja niiden rekisteröity pennut yhteensä 62. Samaan aikaan rekisteröityjen tuontikoirien määrä oli 25. Rekisteröintien määrä on hieman hiipunut viimeisen kuuden vuoden aikana, mikä on seurausta harvemmista ja pienemmistä pentueista Suomessa.

Tuontikoirien vuosittainen lukumäärä

Koirien rekisteröity tuonnit ovat olleet 1-4 koiraa vuodessa viimeisen 15 vuoden aikana, kolmea vuotta lukuun ottamatta.

Suomessa rekisteröidyistä koirista vajaa puolet on ollut tuontikoiria viimeisen 15 vuoden aikana.

Kaikkia tuontikoiria ei rekisteröidä Suomeen, mutta tuontikoirien rekisteröimättä jättäminen Suomessa on yhdistyksen tietojen mukaan vain satunnaista.

Rodun jalostusurosten ja -narttujen ikä

Uroksien jalostukseen käytön suositeltava alaikäraja on 24 kk, samoin myös narttujen. Ensimmäisiä pentuja ei suositella teetettäväksi nartulla yli 5 -vuotiaana. Yli 8 -vuotiaan nartun astuttamisessa noudatetaan Suomen Kennelliiton koirarekisteriohjetta. Picardienpaimenkoirien keskimääräinen jalostuskäytön ikä on vuosina 2005 – 2019 vaihdellut uroksilla reilusta kahdesta vuodesta yli yhdeksään vuoteen ja nartuilla hieman alle kolmesta vuodesta reiluun kuuteen vuoteen.

Tietoa sukusiitoksesta

Sukusiitoksessa pentueen vanhempina käytettävät koirat ovat keskenään sukua. Sukusiitoksena pidetään serkusten tai sitä läheisempien sukulaisten yhdistämistä. Sukusiitos kasvattaa riskiä perinnöllisten sairauksien esille tuloon.

Sukusiitosaste tai -prosentti on todennäköisyys sille, että satunnaisesti valittu geenipari sisältää geenistä kaksi samaa alleelia (versiota), jotka ovat molemmat peräisin samalta esivanhemmalta. Saman esivanhemman tietty alleeli on siis tullut koiralle sekä isän että emän kautta. Tällainen geenipari on homotsygoottinen ja identtinen. Ilman sukusiitosta suurin osa yksilöiden geenipareista on heterotsygoottisia, jolloin haitalliset, usein resessiiviset alleelit pysyvät vallitsevan, normaalien alleelien peittäminä.

Koiran sukusiitosaste on puolet sen vanhempien välisestä sukulaisuussuhteesta. Isä-tytär-parituksessa jälkeläisten sukusiitosaste on 25 %, puolisisarparituksessa 12,5 % ja serkusparituksessa 6,25 %. Sukusiitos vähentää heterotsygoottisten geeniparien osuutta jokaisessa sukupolvessa sukusiitosasteen verran, joten esimerkiksi puolisisarparituksessa jälkeläisten heterotsygotia vähenee 12,5 %. Myös todennäköisyys haitallisten resessiivisten ongelmien esiintuloon on puolisisarparituksessa 12,5 %.

Sukusiitos ei periydy. Jos koiran vanhemmat eivät ole keskenään sukua, pentujen sukusiitosaste on nolla.

Koirilla on rotuja muodostettaessa käytetty runsaasti sukusiitosta. Sukusiitoksella pyritään tuottamaan tasalaatuisia ja periyttämismuotoja eläimiä. Jos huonot alleelit esiintyvät kaksinkertaisina sukusiitoksen ansiosta, niin mikseivät hyvätkin. Toisaalta sukusiitettykin eläin siirtää vain puolet perimästään jälkeläisilleen, jolloin edulliset homotsygoottiset alleeliyhdistelmät purkautuvat. Lisäksi jokainen yksilö kantaa perimässään useita haitallisia alleeleja, joiden todennäköisyys tulla esiin jälkeläisissä kasvaa sukusiitoksen myötä, joten turvallisia sukusiitosyhdistelmiä ei ole.

Tutkimuksissa on todettu sukusiitoksen haittavaikutusten alkavan näkyä eläimen sukusiitosasteen ylittäessä 10 %. Silloin todennäköisyys hedelmällisyyden ja elinvoiman heikkenemiseen kasvaa, ja nähdään esimerkiksi lisääntymisvaikeuksia, pentukuolleisuuden nousua, pentujen epämuodostumia, vastustuskyvyn heikkenemistä sekä tulehdusalttiutta. Ilmiötä kutsutaan sukusiitostaantumaksi. Jos sukusiitosaste kasvaa hitaasti monen sukupolven aikana, haitat ovat pienemmät kuin nopeassa sukusiitoksessa eli lähisukulaisten yhdistämisessä.

Sukusiitosasteen suuruus riippuu laskennassa mukana olevien sukupolvien määrästä, joten vain sellaisia sukusiitosasteita voi verrata keskenään, jotka on laskettu täsmälleen samalla sukupolvimäärällä. Kennelliiton hyväksymä sukusiitosprosenttisuositus on alle 6,25 %.

Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä sukusiitosprosentti lasketaan sillä sukupolvimäärällä, jonka kohdalla tunnettujen (tallennettujen) esivanhempien määrä ylittää vielä 50 %. Esimerkiksi kuudennessa sukupolvessa on sukutaulupaikkoja 64 esivanhemmalle. Jos esivanhemmista vähintään 33 kpl on tiedossa, sukusiitosaste lasketaan kuuden sukupolven mukaan. Jos taas vaikkapa emän puolella ei sukutaulutiedoissa ole esivanhempia tuossa kohtaa enää ollenkaan, on kuudennessa sukupolvessa tiedossa enintään 32 koiraa, jolloin sukusiitosaste lasketaan viiden sukupolven mukaan. (Lähde: Suomen Kennelliitto, MMT Katariina Mäki 5.8.2013)

Kun sama esivanhempi esiintyy koiran sukutaulussa useammin kuin kerran, tapahtuu ns. sukukatota. Koiran sukutaulu on sitä monipuolisempi, mitä useampia eri yksilöitä siinä on. Sukukatokerroin on suhdeluku siitä, kuinka suuri osuus sukutaulun tiedossa olevista esivanhemmista on eri koiria. Sukukatokerroin lasketaan halutulle sukupolvimäärälle, ja se voi saada arvoja välillä 0 - 1. Jos koiran kaikki tiedossa olevat esivanhemmat ovat eri yksilöitä, sukukatokerroin on 1. Jos tiedossa on vaikka 100 esivanhempaa, mutta vain 50 niistä on eri koiria, sukukatokerroin on 0,50. Koiranet laskee sukukatokertoimen yksittäiselle koiralle halutulla sukupolvimäärällä. Sukukatokerroin on sukusiitosasteen "sisarluku", jolla voidaan arvioida yksilön perimän vaihtelun määrää. Se lasketaan todellisten ja mahdollisten esivanhempien suhteena. Esimerkiksi 5 polven sukutaulussa on maksimissaan 62 mahdollista esivanhempaa, jos sukutaulusta kuitenkin löytyy vain 31 eri koiraa, tarkoittaa se sitä, että puolet perimästä on jo menetetty. Laskelmissa on käytetty 8 polven sukutaulua, jossa on maksimissaan 510 mahdollista esivanhempaa.

Mitä pienempi sukukatokerroin on, sitä enemmän variaatiota on jo menetetty, siinäkin tapauksessa, että sukusiitosaste olisi 0. Toisin kuin sukusiitosasteen kannattaa sukukatokertoimen siis olla mahdollisimman korkea. Sukusiitosasteen ja sukukatokertoimen suhde ei ole täysin suoraviivainen. Käytännössä, mitä sukusiitetympi koira on, sitä alhaisempi on sen sukukatokerroin. Kahden sukusiitetyn yksilön jälkeläisen, vaikka vanhemmat eivät olisi toisilleen sukua, sukukatokerroin ei voi nousta kovin korkeaksi.

On kuitenkin tärkeää muistaa, että sukukatokerroin ei kerro populaation perimän monipuolisuudesta paljoakaan. Rodussa, jossa on monipuolinen perimä, saattaa olla yksilö, jonka perimä on yksipuolinen ja toisinpäin. Sukusiitosaste samoin kuin sukukatokerroin on laskennallinen arvio siitä miten paljon kaikesta mahdollisesta variaatiosta yksilöllä on perimässään. Ne ovat työkaluja, joiden avulla yksilön perimän monipuolisuutta voidaan arvioida kahdelta eri kannalta.

Kennelliitto tallentaa Koiranet:iin mm. tuontikoirasta vain kolmen (3) sukupolven tiedot. Tästä johtuen useiden tuontikoirien sukupuusta puuttuu koiria. Lisäksi järjestelmä sisältää lukuisan määrän sukutauluissa esiintyviä ulkomaisia koiria, jotka esiintyvät useilla eri rekisterinumeroilla. Sukusiitosprosentin laskentaan tämä vaikuttaa joissain tilanteissa merkittävästi, koska jos isän ja emän puolella on sukutaulussa sama koira eri rekisterinumeroilla, niitä ei tässä tilanteessa tunnisteta samaksi koiraksi ja ne jäävät pois laskennasta. Sukusiitosasteen ja sukukatokertoimen laskennassa tässä käytetyt 8 sukupolven sukutaulut eivät ole täydellisiä ja koirien väliset erot ovat suuria. Tämä vääristää tuloksia ja sukusiitosasteet ovat vaihtelevassa määrin todellisia pienempiä ja sukukatokertoimet suurempia.

(Lähde: Suomen Kennelliitto, arkistot, MMT Katariina Mäki)

Rodun vuosittainen sukusiitosaste

Suomen picardienpaimenkoirien sukusiittoisuuden vertaaminen muiden maiden tilanteeseen on huomattavan vaikeaa tai lähes mahdotonta, koska tilastoja keskimääräisen sukusiitosasteen kehityksestä ei juurikaan löydy. On myös huomattava etteivät eri maiden kertoimet ole keskenään vertailukelpoisia, koska huomioitavien sukupolvien määrä ei välttämättä ole sama eikä sukupolvien määrää yleensä edes esitetä (tarkasteltavia sukupolvia saattaa olla jopa vain kolme).

Tarkastelujaksolla 2005 - 2019 Suomessa kasvatettujen picardienpaimenkoira pentueiden sukusiitoskertoimet ovat vaihdelleet välillä 0,00 - 3,13% (*KoiraNet*). On kuitenkin huomioitava että sukutaulut ovat osittain puutteellisia mikä vaikuttaa kertoimiin laskevasti.

Taulukko 2. Viimeisen 10 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 15-20 urosta
(Lähde: Suomen Kennelliiton KoiraNet – jalostustietojärjestelmä 26.12.2020)

Uros	2010-2019				Toisessa polvessa		Yhteensä	
	Pentueit a	Pentuja	%-osuus	kumulat. %	Pentueit a	Pentuja	Pentueit a	Pentuja
CHATO DU DOMAINE DE SAINT PAUL	2	18	54,55 %	55 %	0	0	2	18
TAIKURIN ARAGORN	1	6	18,18 %	73 %	1	1	1	6
SIROCCO DE LA VALLEE DU MOUTON	1	4	12,12 %	85 %	2	14	2	13
ILAN DES JARDINS DE DAMALIS	1	3	9,09 %	94 %	0	0	1	3
DUC DU DOMAINE DE BREDENAR DE	1	1	3,03 %	97 %	1	1	1	1
RAKKAPAL ON GAROU LE GRAND	1	1	3,03 %	100 %	0	0	1	1

Taulukko 3. Viimeisen 10 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 15-20 narttua
(Lähde: Suomen Kennelliiton KoiraNet – jalostustietojärjestelmä 26.12.2020)

	Tilastointiaikana			Toisessa polvessa		Yhteensä	
Narttu	Pentueita	Pentuaia	%-osuus	Pentueita	Pentuaia	Pentueita	Pentuaia
TAKURI N BERYL D'EDEN	1	10	30,30 %	0	0	1	10
TAKURI N AFRICA	1	8	24,24 %	0	0	1	8
JAINO DU COURA NT D'ERE	1	6	18,18 %	1	1	2	13
QUISTB EECKE'S VALENTI NE AISLINN	1	4	12,12 %	3	24	3	21
LUCY DE LA FORET DE GAROU	1	3	9,09 %	0	0	1	3
MIRABE LLE DES GAROU S D'EBENE	1	1	3,03 %	0	0	1	1
GITANE DU MOULI N DE BOUCH ERON	1	1	3,03 %	0	0	1	1

Jalostuskoirien käyttömäärät

Yllä olevasta taulukosta ilmenee kaikki Suomessa jalostukseen käytetyt picardienpaimenkoirat. Rekisteröintimäärissä on vuotuista vaihtelua sen mukaan onko Suomessa syntynyt pentueita. Pitkällä aikavälillä tarkasteltuna suurta muutosta ei ole suuntaan eikä toiseen.

Jalostuskoirien keskinäinen sukulaisuus

Rodun kotimaassa esiintyneestä matadorijalostuksesta johtuen myös Suomessa valtaosa picardienpaimenkoirista on sukua toisilleen. Jalostuskoirien lähisukulaisuuksista voidaan katsoa seuraavaa;

- Sirocco de la Vallee du Mouton on isänä Taikurin Aragornille ja Taikurin Africalle, ja isänsä

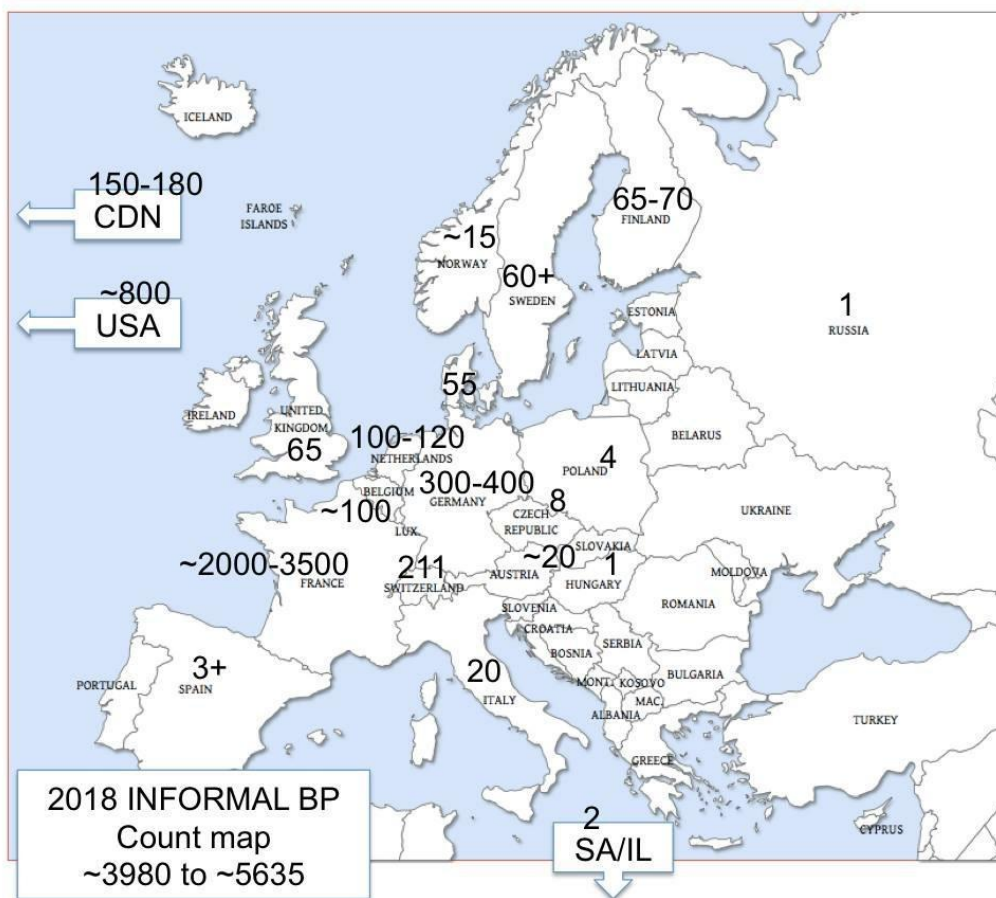
Rakkapalon Garou le Grandelle

- Quistbeecke's Valentine Aislinn on emänä Taikurin Aragornille, Taikurin Africalle sekä Taikurin Beryl d'Edenille ja isänemänä Rakkapalon Garou le Grandelle
- Jaino du Courant d'ere on Rakkapalon Garou le Grandin emä, isänä Taikurin Aragorn
- Taikurin Aragorn ja Taikurin Africa ovat täyssisaruksia
- Jaino du Courant d'ere:llä ja Lucy de la Foret de Garoulla on sama isä, Garou du Clos de la Sapineraie

Toisen polven jälkeläismäärät ovat maltillisia, joten tältä osin jalostus on hyvällä mallilla.

Rodun populaatiot muissa maissa

Picardienpaimenkoirilla on melko vakiintunut asema sen kotimaassa Ranskassa. Yhdysvalloissa rodun yksilöitä arvellaan olevan tällä hetkellä noin 800 ja myös Keski-Euroopassa rodulla on vankka jalansija. Kuvassa on esitetty rodun yksilöiden arvioitu määrä eri maittain.

Kuva 1. Picardienpaimenkoirien arvioitu levinneisyys maailmassa. We love our Berger Picards - Facebook-ryhmä, elokuu 2018.

Yhteenveto rodun jalostuspohjan laajuudesta

Jalostuspohjan kokoon ja perinnölliseen monimuotoisuuteen vaikuttavat muun muassa rodun koirien lukumäärä ja sen vaihtelut, jalostukseen käytettyjen koirien osuus kaikista koirista, jalostuskoirien jälkeläismäärät eri polvissa, jälkeläismäärien tasaisuus jalostuskoirien välillä, isien lukumäärä suhteessa emien lukumäärään sekä sukutaulujen monipuolisuus eli niistä löytyvien eri esivanhempien lukumäärä.

Kannan rakennetta, yksittäisten koirien jalostuskäyttöä, sukusiitosastetta ja jalostuskäytön laajuutta tarkastellen keskeisimpänä Suomen kannan geneettistä rakennetta supistavana tekijänä on kannan pieni koko. Suomessa ei synny välttämättä edes yhtä pentuetta vuodessa ja vuosittain rekisteröidään keskimäärin vain muutama picardienpaimenkoira, jotka ovat tuonteja ulkomailta.

Merkittävä jalostuspohjan laajuutta pienentävä tekijä on myös tuontikoirien ja ulkomaisten urosten keskinäinen sukulaisuus tai painottuminen tiettyihin sukulinjoihin. Ranskassa yleinen linjasiitos ja suosittujen matadoriurosten suuret jälkeläismäärät johtavat helposti siihen, että myös tuontikoirat ovat usein sukua toisilleen ja Suomeen aiemmin syntyneille koirille. Jos kasvattaja päätyy käyttämään hyvin tuntemiaan, usein linjasiitettuja koiria, saadaan tuotettua tasalaatuisesti kauniita ja ominaisuuksiltaan yhteneviä pentuja. Jalostuksellisesti nämä koirat eivät kuitenkaan edistä rodun tilannetta.

Kannan pienuus nostaa yksittäisten jalostuskoirien suhteellisen pentutuotoksen korkeaksi jo muutamalla pentueella, koska rodulla on suhteellisen suuret pentueet. Tällöin on suuri vaara, että jonkin jalostusmatadorin periyttämä piilevä sairaus tai muu haitallinen ominaisuus yleistyy kannassa. Geneettinen muuntelu vähenee, kun jalostukseen käytettävien yksilöiden lukumäärä on alhainen ja lisäksi monet populaation jalostusyksilöt ovat sukua keskenään usein jo lähisukupolvien kesken. Kannan pienen koon takia on selvää, ettei rotua voi jalostaa suljettuna populaationa, vaan geeniaineksen jatkuva täydentäminen ulkomailta on tärkeää. Suunnitellun yhdistelmän sukusiitosaste olisi hyvä tarkastaa hyvin pitkälle, mieluiten vähintään 6. polveen saakka. Toive on, että sukutaulut saataisiin täydennettyä jalostustietojärjestelmään niin, että sekä koirien nimet ovat oikein että myös tuontikoirien sukutauluista löytyvät kaikki esi-isät ainakin 6. sukupolveen saakka. Sukusiitosaste ei saa nousta koskaan yli 6,25 % (serkusparituksen sukusiitosprosentti). Populaation sukusiitosaste on ollut jalostukseen käytettyjen yhdistelmien osalta alhainen neljällä - kuudella sukupolvella laskettuna (Koiranet). Luku olisi korkeampi, jos kaikkien koirien sukutaulut olisivat täydelliset esi-isien tietojen osalta ja olisi mahdollista käyttää kauemmaksi ulottuvaa sukutaulua.

Niiden tuontikoirien ja ulkomaisten koirien osalta, joilla sukusiitosasteen määrittäminen ei onnistu jalostustietojärjestelmästä, vaihtoehtona kannattaa käyttää suunnitellun yhdistelmän sukukatokertoimen laskemista saatavilla olevasta sukutaulusta. Sukukatokerroin on suhdeluku, joka kertoo, kuinka suuri osuus sukutaulun tiedossa olevista esivanhemmista on eri koiria. Sukukatokerroin voi saada arvoja 0-1. Jos kaikki esivanhemmat ovat eri yksilöitä, sukukatokerroin on 1. Jos sukukatokerroin lasketaan esim. 6 polveen asti, eri esivanhempien määrä voisi olla 126. Jos vain 80 näistä on eri koiria, sukukatokerroin on 80/126 eli 0,63. Kuuden sukupolven sukukatokertoimen tulisi olla vähintään 0,85. Tällöin voidaan arvioida, ettei sukulaisuus ole haitallisen suurta. Rodun kotimaassa Ranskassa rotu ei ole eriytynyt käyttötarkoituksen mukaan. Suomen kannassa ei ole myös minkäänlaista perustetta käyttötarkoituksen mukaiseen jaotteluun. Toivottavaa on, ettei sukulinjoja aleta keinotekoisesti jakaa eri linjoihin. Myös kannan säilyminen vapaana voimakkaasti jalostuskäyttöä rajoittavista sairauksista on ollut tärkeää kannan geneettisen monimuotoisuuden turvaamiseksi.

Tärkeimmät jalostuspohjaa kaventavat tekijät

Populaation rakenteen kannalta on tärkeää seurata sukusiitosasteen kasvunopeutta populaatiotasolla ja tehollista populaatiokokoa.

Perinnöllisen muuntelun määrä saadaan mahdollisimman suureksi mm. seuraavin keinoin:

- Pyritään ottamaan kaikki uudet sukulinjat mukaan jalostusohjelmaan
- vältetään suuria jälkeläismääriä yksittäisillä uroksilla ja nartuilla

- samoja yhdistelmiä ei uusita ilman perusteltua syytä
- sisaruksille käytetään erisukuisia jalostuskumppaneita
- huolehditaan uusien sukujen käyttöönnotosta (tuonnit)

(Lähde: Suomen Kennelliitto, arkistot, Katariina Mäki, Suomen picardienpaimenkoirat ry jalostustoimikunta, Les Amis du Berger Picard)

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttööminaisuudet

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta

Rotumääritelmän mukaan picardienpaimenkoira on tasapainoinen, ei aggressiivinen, arka tai levoton. Koiran tulee olla samalla sekä tottelevainen että rohkea. Nämä ominaisuudet saavat sen selviytymään helposti lammasmaumojen ajamisesta ja suojelemisesta. Picardienpaimenkoira on myös erittäin hyvä talon vahti ja erinomainen lapsirakas perhekoira.

4.2.2 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Tilanne luonteissa tänä päivänä

Suomessa picardienpaimenkoirilla ei ole käytettävissä omaa rodunomaista testausjärjestelmää. Luonteen nykytilan analysointia on vaikeuttanut se, ettei picardien luonteista ole ollut paljoakaan tutkittua tietoa. Jalostuksen tavoiteohjelman tavoitteita on tutkimustiedon lisääminen, jonka kautta voidaan saada vertailukelpoisia tuloksia ja mittareita. Tilastoitu tieto picardien luonteista voidaan saada virallisista luonnetestituloksista sekä MH-luonnekuvauksista. Rotuyhdistys pyrkii painottamaan luonteiden testaamisen merkitystä. Tavoitteena on, että mahdollisimman moni picardienpaimenkoira, mutta ainakin kaikki jalostukseen käytettävät koirat luonnetestattaisiin/MH-kuvattaisiin.

Erot eri maiden populaatioiden välillä

Picardienpaimenkoirat ovat maasta riippumatta säilyneet toistaiseksi hyvin samanlaisina luonteiltaan. Tämä johtunee ainakin osittain siitä että tuontikoirien lukumäärä on kohtalaisen korkea Suomen populaation kokoon nähden. Osittain tätä selittää se, että varsinkin Ranskassa on muutamia poikkeuksellisen hyväksi katsottuja uroksia käytetty jalostukseen suurissa määrin siten, että tietyt yksilöt löytyvät nykyisin hyvin laajasti lähes jokaisen nykypicardin sukutaulusta, riippumatta siitä missä maassa koira elää ja on syntynyt.

Luonnetesti ja MH-luonnekuvaus

MH-luonnekuvauksia on picardeille tehty Suomessa vasta 1. Tulos oli hyväksytty. Viimeisen 11 vuoden aikana luonnetesteihin on osallistunut Suomessa 31 picardia.

Taulukko 4. Viimeisen 11 vuoden aikana luonnetestiin osallistuminen

(Lähde: Suomen Kennelliiton KoiraNet – jalostustietojärjestelmä 26.12.2020)

	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
LTE	5 koira	1 koira	2 koira	2 koira		7 koira	4 koira	3 koira	3 koira		2 koira
LTE0	1 koira										
LTE-				1 koira							

Luonnetestien osa-alueiden jakaumaa kuvataan alla olevien kaavioiden avulla vuosien 2009-2019

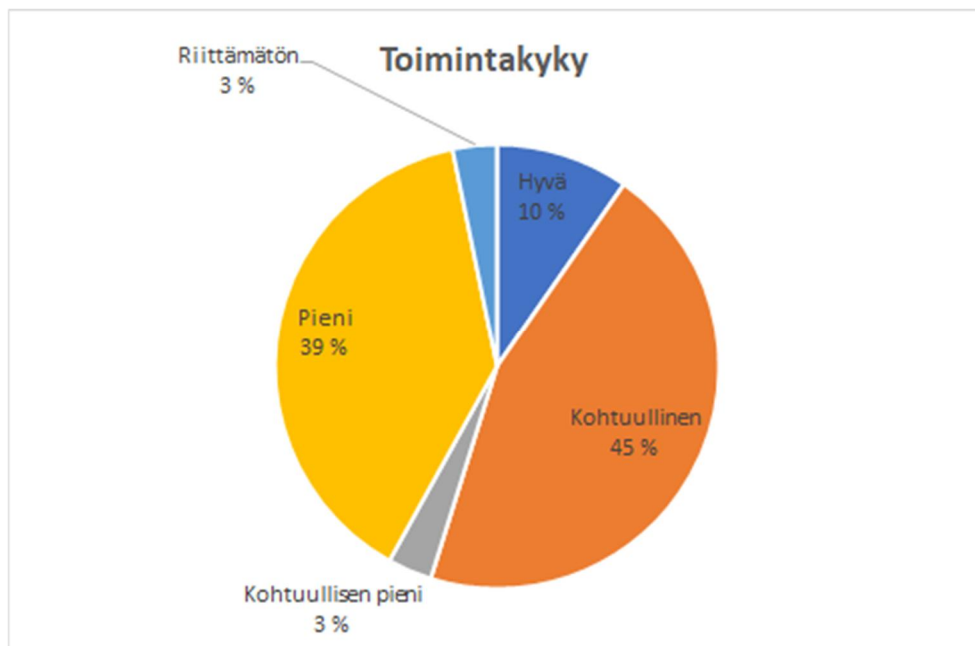
ajalta. Mukana ovat kaikki 11 vuoden aikana luonnetestiin osallistuneet 31 koiraa.

Luonnetestitulosten yhteyteen on kuvattu rodun ihanneprofiili.

TOIMINTAKYKY

Toimintakykynä pidetään luonteen ominaisuutta, joka saa koiran ilman ulkopuolista pakotetta pitämään puolensa todellista tai kuviteltua vaaraa vastaan. Voidaan hyvin ajatella, että se, mitä pidetään toimintakykynä, on monen ominaisuuden yhdessä muodostama reaktio. Lähin vastaava inhimillinen vastine toimintakyvylle on rohkeus.

Toimintakyky on koiran kyky hallita tekojaan huolimatta siitä, että se on joutunut pelon valtaan. Toisin sanoen, koira pystyy peloistaan huolimatta toimimaan oikealla tavalla ja tarvittaessa voittamaan pelkonsa päästäkseen päämääräänsä. Koiran käsitys tilanteesta perustuu perimään ja kokemuksiin. Toimintakyky ei ole mikään muuttumaton ominaisuus, joka pysyisi samana kaikissa tilanteissa huolimatta siitä, että laukaisijoina toimivat ärsykkeet olisivat samat. Kiihkeys vaihtelee eri yksilöiden välillä ja samallakin yksilöllä eri tilanteissa. Kaikilla reviirikäyttäytymisen omaavilla eläimillä oman alueen ja ennen kaikkea sen keskuksen läheisyys vaikuttaa käytökseen. Huolimatta yksilön normaalista toimintakyvystä koirat ovat toimintakykyisempiä lähellä kotiaan. Myös perheenjäsentensä seurassa koira on vähemmän pelossa, tai on ainakin halukkaampi voittamaan pelkonsa, mikä perustuu koirien laumaviettiin. (Luonnetestin arvosteluohje, 26.12.2020.)

Kaavio 1. Toimintakyky luonnetesteissä 2009-2019. (Lähde: Suomen Kennelliiton KoiraNet -jalostustietojärjestelmä 26.12.2020)

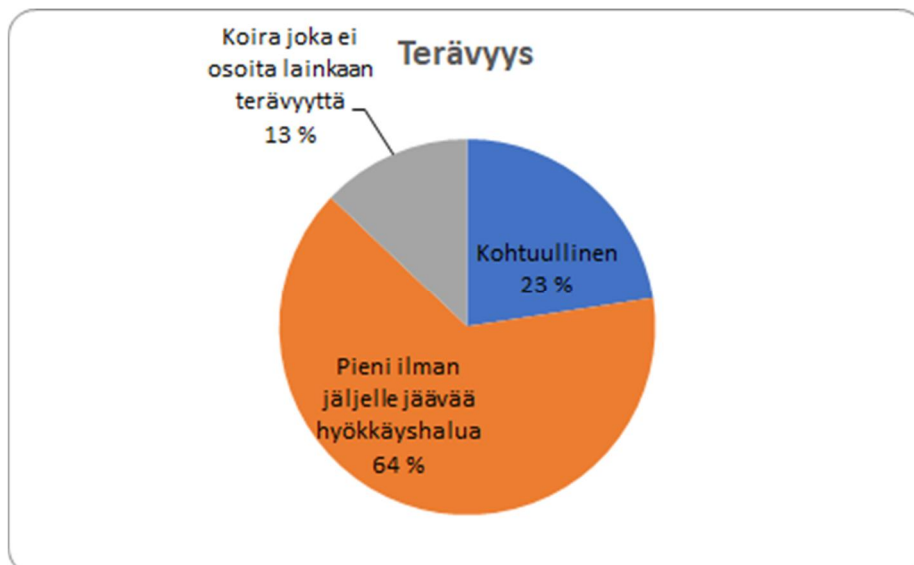
		Toimintakyky	2009-2019
Ihanne	3	Suuri	n=0
	2	Hyvä	n=3
Hyväksyttävä	1a	Kohtuullinen	n=14
	1b	Kohtuullisen pieni	n=1
Varauksella	-1	Pieni	n=12
Ei toivottu	-2	Riittämätön	n=1
	-3	Toimintakyvytön	n=0

Pelkistetysti toiminnan näkökulmasta suhtautuminen ärsykkeeseen asettuu akselille "reagointi kohti - ei tarvetta reagoida - reagointi pois päin" (Kiminki, 2019). Suurin osa testatuista picardeista reagoi ja ovat toimintakyvyltään kohtuullisia. Suurta toimintakykyä ei ilmennyt testatuissa koirissa. Sen sijaan hyvää toimintakykyä osoitti reilu kymmenesosa koirista. Kokonaistulos ihanneprofiiliin nähden on jokseenkin hyvä.

TERÄVYYS

Terävyys on ominaisuus, joka saa koiran reagoimaan aggressiivisesti sen tuntiessa itsensä uhatuksi. Terävyysaste on kääntäen verrannollinen ärsytyskynnyksen korkeuteen. Mitä pienempi ärsyke tarvitaan

herättämään aggression, sitä korkeampi on terävyysaste. (Luonnetestin arvosteluohje, 26.12.2020.)

Kaavio 2. Terävyys luonnetesteissä 2009-2019. (Lähde: Suomen Kennelliiton KoiraNet -jalostustietojärjestelmä 26.12.2020)

		Terävyys	
Ihanne	3	Kohtuullinen	n=7
	2	Suuri ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalu	n=0
Hyväksyttävä	1a	Pieni ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalu	n=20
	1b	Koira joka ei osoita lainkaan terävyyttä	n=4
	-1	Pieni jäljelle jäävin hyökkäyshaluin	n=0
Ei toivottu	-2	Kohtuullinen jäljelle jäävin hyökkäyshalu	n=0
	-3	Suuri jäljelle jäävin hyökkäyshaluin	n=0

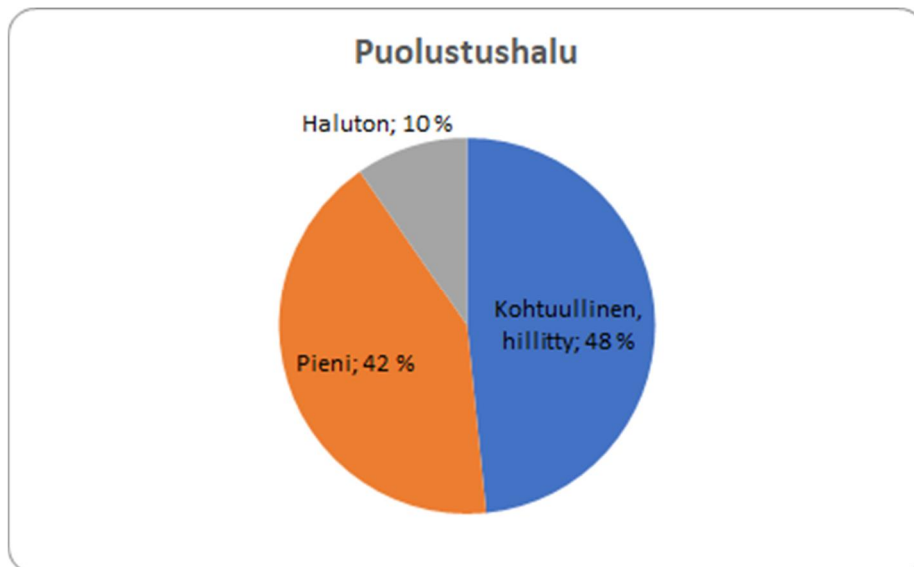
”Koirat, joilla ei ole aggressiota, eivät myöskään ilmennä terävyyttä. Aggression määrä ja sen käyttökynnys on osittain perinnöllistä, mutta terävyydestä voidaan kasvattaa kouluttamalla.” (Cederlöf, 2019.) Luonnetestitulokset terävyyden osalta tukevat arjen havaintoja, ettei picardi ole aggressiivinen. Rotumääritelmä pitää hylkäävänä virheenä vihaisuutta tai liiallista arkuutta. Picardien terävyyttä voidaan koulutuksella nostaa, mistä kertoo mm. alkuperämaassa rodun parissa arvostettu suojeluharrastus.

Terävyys on suurimmalla osalla testatuista picardeista pieni ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua ja neljänneksellä kohtuullinen ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua. Ihanneprofiiliin nähden kokonaistulos on hyvä.

PUOLUSTUSHALU

Puolustushalulla tarkoitetaan koiran synnynnäistä taipumusta hyökkäyksen tai hyökkäysyrityksen avulla

aktiivisesti puolustaa itseään, laumaansa (ohjaaja) tai reviiriään. Puolustushalu vaihtelee tilanteiden, ympäristön ja koiran mielialojen mukaan. Testissä tarkkaillaan koiran käyttäytymistä tilanteissa, joissa uhan aiheuttaa tuntematon henkilö tai koiran kuvitteleva ärsyke. (Luonnetestin arvosteluohje, 26.12.2020.)

Kaavio 3. Puolustushalu luonnetesteissä 2009-2019. (Lähde: Suomen Kennelliiton Koiranet -jalostustietojärjestelmä 26.12.2020)

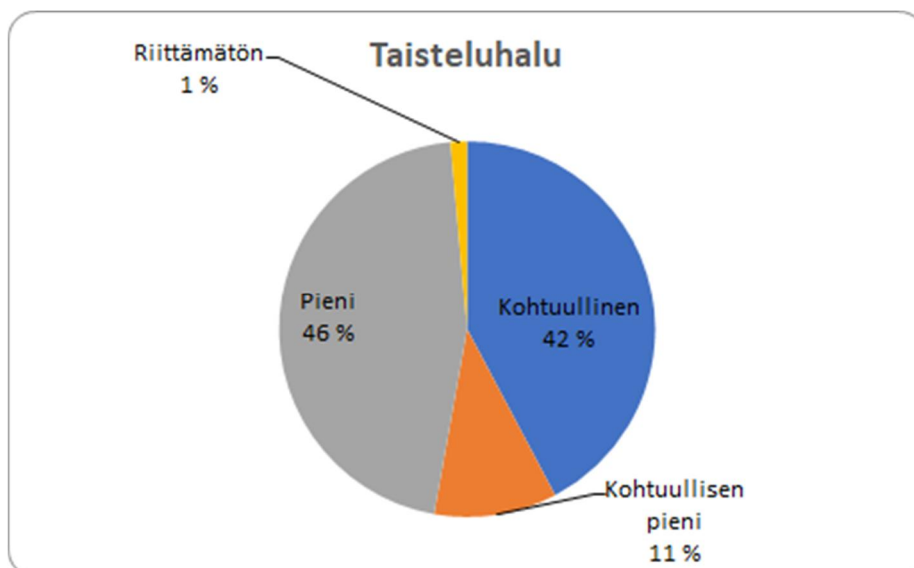
		Puolustushalu	
Ihanne	3	Kohtuullinen, hillitty	n=15
Hyväksyttävä	2	Suuri, hillitty	n=0
	1	Pieni	n=13
Varauksella	-1	Haluton	n=3
Ei toivottu	-2	Erittäin suuri	n=0
	-3	Hillitsemätön	n=0

Puolustushalua voidaan kasvattaa koulutuksella. Tähän perustuu aiemmin mainittu suojeleharrastus rodun keskuudessa alkuperämaassa. Suomessa laji ei ole rodun parissa suosittu.

Puolella testatuista picardeista puolustushalu on kohtuullinen ja lähes puolella pieni. Suurta puolustushalua ei ole testeissä todettu. Ihanneprofiiliin nähden kokonaistulos on varsin hyvä.

TAISTELUHALU

Taisteluhaluksi kutsutaan koiran synnynnäistä taipumusta nauttia taistelusta itsestään ilman, että se perustuisi aggressioon. Käytöstä voidaan kutsua tietynlaiseksi leikkihaluksi -leikiksi, jonka olennaisin osa on taistelu. Taisteluhalu on koiralle moottori, liikkeelle paneva voima. (Luonnetestin arvosteluohje, 26.12.2020.)

Kaavio 4. Taisteluhalu luonnetesteissä 2009-2019. (Lähde: Suomen Kennelliiton Koiranet -jalostustietojärjestelmä 26.12.2020)

		Taisteluhalu	
Ihanne	3	Suuri	
	2a	Kohtuullinen	n=12
	2b	Kohtuullisen pieni	n=3
Ei toivottu	1	Erittäin suuri	n=0
Hyväksyttävä	-1	Pieni	n=13
	-2	Riittämätön	n=3
Varauksella	-3	Haluton	n=0

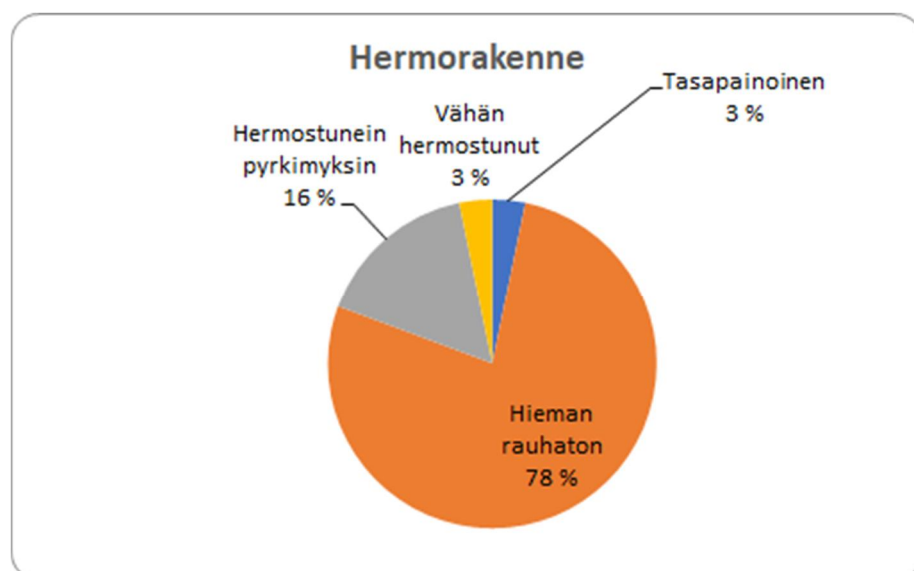
Taisteluhalu on lähes puolella testatuista picardeista kohtuullinen tai kohtuullisen pieni. Reilu puolet testituloksista osoittaa miinusmerkkistä taisteluhalua. Taisteluhalua osoittavia testituloksia arvioitaessa on huomioitava, että luonnetestin arviointiasteikko on rakennettu hyvää suojeluun soveltuvaa koiraa ajatellen ja siksi arvosanoja ja pisteitä muihin käyttötarkoituksiin kehitetyille roduille tulee soveltaa niiden käyttötarkoitusta vastaavaksi. Picardien rodunomainen varautuneisuus vieraita kohtaan saattaa vaikuttaa kokonaistulokseen testitulanteissa. Rotu on jalostettu matalan vireen työskentelyyn lampailla. Picardi on usein perhekoira, ja tähän suuntaan jalostuskin on sitä vienyt.

HERMORAKENNE

Hermorakenteella tarkoitetaan koiran synnynnäistä heikko- tai vahvahermoisuutta sen joutuessa voimakkaisiin ja vaihteleviin sisäisiin jännitystiloihin. Hyvällä hermorakenteella tarkoitetaan kykyä hallita

jännitystiloja ilman luonnotonta uupumusta, hysteriaa tai muita merkkejä sisäisen tasapainon järkkymisestä.

Hermotuneisuuden oireita koiralla ovat mm. voimakas rauhattomuus, kehon värinä, kohonnut pulssi, joka ei johdu ruumiillisesta rasituksesta, lisääntynyt nieleskely, aiheettomat ja epätarkoituksenmukaiset liikkeet, turvan etsiminen (pyrkiminen ohjaajan luo), ripuli tai oksentelu. (Luonnetestin arvosteluohje, 26.12.2020.)

Kaavio 5. Hermorakenne luonnetesteissä 2009-2019. (Lähde: Suomen Kennelliiton KoiraNet -jalostustietojärjestelmä 26.12.2020)

		Hermorakenne	
Ihanne	3	Tasapainoinen ja varma	n=0
	2	Tasapainoinen	n=1
Hyväksyttävä	1a	Hieman rauhaton	n=24
	1b	Hermotunein pyrkimyksiin	n=5
Ei toivottu	-1	Vähän hermostunut	n=1
	-2	Hermotunut	n=0
	-3	Erittäin hermostunut	n=0

Jorma Lankisen (2019) mukaan +1 arvosanan saaneilla koirilla on ns. normaalit "arkihermot".

Hermorakenne ja pehmeys/kovuus yhdessä vaikuttavat siihen, miten koira pystyy hyödyntämään muita ominaisuuksiaan. Lankinen muistuttaa, että voi olla haastavaa kouluttaa koira, jolla on hyvä hermorakenne ja toimintakyky ja joka on kohtuullisen kova, ellei sillä ole luontaista miellyttämishalua. Koska picardienpaimenkoirien miellyttämishalu on heikko, voi hermorakenteen, toimintakyvyn ja kovuuden tulokset yhteen katsottuna rodussa tuottaa paremman vaikutelman kuin yksittäisten osien arviointi.

Hermorakenteeltaan testatut picardit ovat yhteneväisiä. Suurin osa on hieman rauhattomia. Ihanneprofiiliin nähden kokonaistilanne on varsin hyvä.

TEMPERAMENTTI

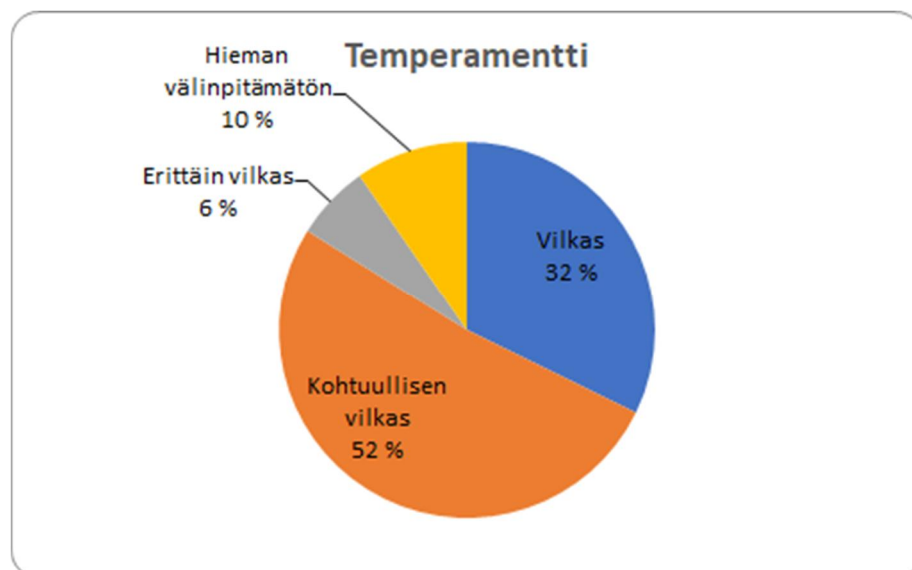
Temperamentilla tarkoitetaan käyttäytymisen vilkkautta, huomiokyvyn nopeutta (tarkkaavaisuutta) sekä

kykyä sopeutua uusiin tilanteisiin ja ympäristöihin. Suurin osa hyvin sopeutumiskykyisistä koirista on vilkkaita. Vilkas koira on tarkkaavainen ja se vastaanottaa nopeasti uusia ympäristön ärsykeitä ja tottuu

niihin ja niiden merkitykseen.

Erittäin vilkkaat koirat vastaanottavat suuren määrän vaikutteita ympäristöstään, ja seurauksena on liian

suuri hajaannus ja pitempi sopeutumisaika. Tämä on vielä korostuneempaa häiritsevän vilkkaissa koirissa, sillä ne ovat lähes kykenemättömiä keskittymään ja olemaan paikallaan. Näillä koirilla sopeutuminen vaikeutuu myös fyysisestä väsymyksestä, jonka ne aiheuttavat itselleen olemalla koko ajan liikkeellä. (Luonnetestin arvosteluohje, 26.12.2020.)

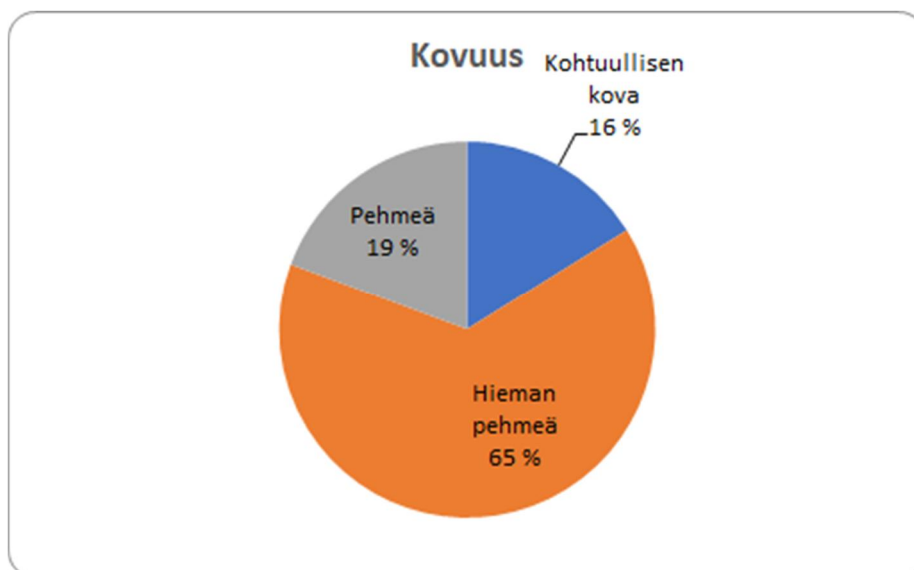
Kaavio 6. Temperamentti luonnetesteissä 2009-2019. (Lähde: Suomen Kennelliiton KoiraNet -jalostustietojärjestelmä 26.12.2020)

		Temperamentti	
Ihanne	3	Vilkas	n=10
Hyväksyttävä	2	Kohtuullisen vilkas	n=16
	1	Erittäin vilkas	n=2
Varauksella hyväksyttävä	-1b	Hieman välinpitämätön	n=0
Ei toivottu	-1a	Häiritsevän vilkas	n=3
	-1c	Impulsiivinen	n=0
	-2	Välinpitämätön	n=0
	-3	Apaattinen	n=0

Temperamenttituloksissa yleisin on kohtuullisen vilkas ja seuraavaksi yleisin luonnehdinta on vilkas. Tulos kuvaa picardeja oikein hyvin ja on ihanneprofiiliin nähden toivottava. Tulos noudattaa pääpiirteittäin myös yleisesti kaikkien rotujen luonnetestitulosten jakaumaa, joten tässä suhteessa picardi ei ole poikkeava rotu (Lankinen, 2019).

KOVUUS

Kovuudella tarkoitetaan koiran taipumusta muistaa tai olla muistamatta epämiellyttäviä kokemuksia. (Luonnetestin arvosteluohje, 26.12.2020.)

Kaavio 7. Kovuus luonnetesteissä 2009-2019. (Lähde: Suomen Kennelliiton KoiraNet -jalostustietojärjestelmä 26.12.2020)

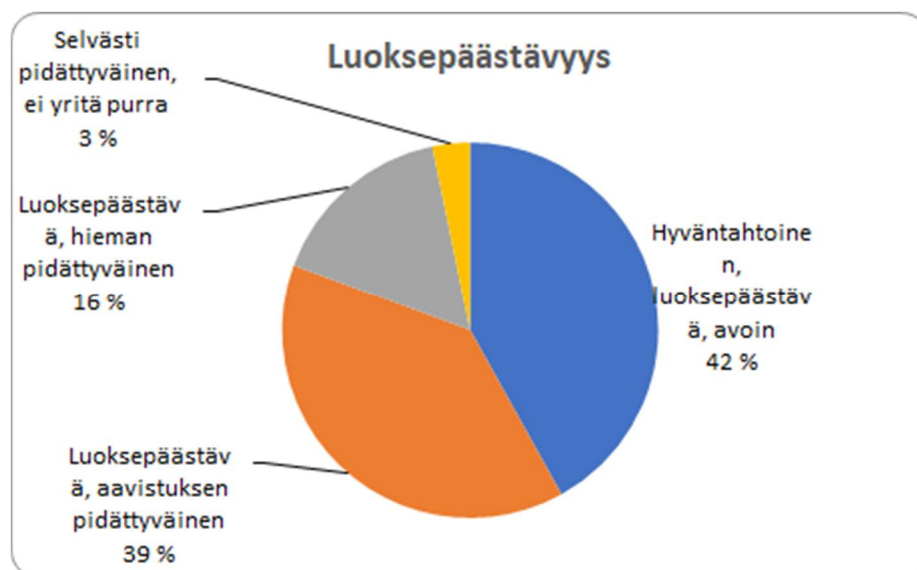
		Kovuus	
Ihanne	3	Kohtuullisen kova	n=5
	1	Hieman pehmeä	n=20
Hyväksyttävä	2	Kova	n=0
Varauksella hyväksyttävä	-1	Erittäin kova	n=0
Ei toivottu	-2	Pehmeä	n=6
	-3	Erittäin pehmeä	n=0

Kovuus on jalotuksellisesti tärkeä ominaisuus. Luonnetestitulosten historiassa kaikilla roduilla kova ja erittäin kova ovat hyvin harvinaisia. Picardeissakaan näitä ei ole yhtään. Kohtuullisen kovia on yleisesti kaikista testatuista roduista 18%, joten picardien 16% on hyvin lähellä yleistä jakaumaa. Edelleen yleisten tilastojen mukaan hieman pehmeitä on 66,5%, joten tässäkin picardien 65% ei tee poikkeusta. Pehmeitä on yleisesti luonnetesteissä käyneistä koirista 14,6% ja picardeista 19%, joten picardeilla pehmeiden koirien osuus korostuu. (Lankinen, 2019.) Kohtuullisen kova tai hieman pehmeä luonne yhdistettynä vähäiseen miellyttämishaluun on picardilla sopiva luonne varsinkin koulutettavuutta ajatellen.

LUOKSEPÄÄSTÄVYYS

Luoksepäästävydellä tarkoitetaan koiran suhtautumista vieraisiin henkilöihin. Koira on luoksepäästävä, kun se mielellään ja oma -aloitteisesti hakeutuu muidenkin tapaamiensa ihmisten seuraan kuin ohjaajansa.

Koiraa, joka selvästi välttää tutustumista tai joka osoittaa selvää vastenmielisyyttä joutuessaan kosketukseen vieraiden kanssa, kutsutaan pidättyväksi. Hyväntahtoinen on koira, joka osoittaa hyökkäävyyttä vain uhkaavissa tilanteissa. Hyväntahtoisuus riippuu paljon koiran terävyydestä. Terävän koiran tarkkaavaisuus pieniäkin uhkaärsykeitä kohtaan aiheuttaa sen, että se tekee virhearvioinnin helpommin kuin vähemmän terävät koirat. Avoimuus tarkoittaa sitä, että koiran todellinen mieliala selvästi ilmenee sen käyttäytymisestä riippumatta siitä, onko tuo käyttäytyminen ihmisen kannalta myönteistä vai kielteistä. (Luonnetestin arvosteluohje, 26.12.2020.)

Kaavio 8. Luoksepäästävyys luonnetesteissä 2009-2019. (Lähde: Suomen Kennelliiton KoiraNet -jalostustietojärjestelmä 26.12.2020)

		Luoksepäästävyys	
Ihanne	3	Hyväntahtoinen, luoksepäästävä, avoin	n=13
Hyväksyttävä	2a	Luoksepäästävä, aavistuksen pidättyväinen	n=12
	2b	Luoksepäästävä, hieman pidättyväinen	n=5
Varauksella hyväksyttävä	1	Mielistelevä	n=0
Ei toivottu	-1	Selvästi pidättyväinen, ei yritä purra	n=1
	-1	Selvästi pidättyväinen, yrittää purra	n=0
	-2	Hyökkäävä	n=0
	-3	Salakavala	n=0

Picardienpaimenkoira on jonkin verran pidättyväinen, mikä painottuu myös luonnetestituloksissa. Ihanneprofiiliin nähden testattujen picardien tulokset ovat varsin hyvät.

LAUKAUSPELOTTOMUUS

Koiran laukauspelottomuus testataan ampumalla 9 mm paukkupanoksilla vähintään kaksi ja enintään viisi laukausta. Laukaukset ammutaan n. 20–50 metrin etäisyydeltä huomioiden ympäristöolosuhteet, kuten maaston kaikupohja. Laukauspelottomuus testataan aina testin viimeisenä osasuorituksena. Laukausvarmaksi nimitetään koiraa, joka käyttäytyy täysin välinpitämättömästi laukauksiin tai joka on niistä vain normaalilla tavalla kiinnostunut. (Luonnetestin arvosteluohje, 26.12.2020.)

Kaavio 9. Laukauspelottomuus luonnetesteissä 2009-2019. (Lähde: Suomen Kennelliiton KoiraNet -jalostustietojärjestelmä 26.12.2020)

	Laukauspelottomuus	
Ihanne	Laukausvarma	n=15
Hyväksyttävä	Laukauskokematon	n=15
Varauksella hyväksyttävä	Paukkuärtyisä	n=1
Ei toivottu	Laukausaltis	n=0
	Laukausarka	n=0

Kaikki testatut picardit - yhtä lukuun ottamatta - olivat joko laukauspelottomia tai laukausvarmoja, mikä on rodun kannalta erittäin hyvä.

4.2.3 Käyttö- ja koeominaisuudet

Rodun alkuperäinen käyttö

Rodun alkuperäinen käyttötarkoitus on olla itsenäisesti työskentelevä, vartioiva paimenkoira.

Picardienpaimenkoiraa on käytetty lähinnä lampaiden paimentamiseen. Tätä työtä se on tehnyt hyvin itsenäisesti, omiin kykyihinsä luottaen, eikä niinkään ihmiseen tukeutuen.

Tänä päivänä picardienpaimenkoira nähdään monipuolisena harrastuskoirana, sekä perheenjäsenenä. Se on myös koira, joka tarvitsee määrätietoisien tapakasvatuksen, jotta jokapäiväinen elämä koiran kanssa olisi mutkatonta.

Alkuperäiset, rodunomaiset käyttäytymistarpeet ja niiden täyttäminen

Picardienpaimenkoiraa käytetään nykyään vain hyvin harvoin paimennustehtäviin. Picardien aktiivinen liikkumistarve tulisi kuitenkin täyttää muilla keinoilla, ja siksi se onkin sopiva aktiiviselle ulkoilmaihmiselle, joka jaksaa liikkua koiran kanssa luonnossa. Picardi sopii myös hyvin monipuolisesti erilaisiin harrastuksiin, mutta vain harva koira päätyy kisakentille ja kokeisiin saakka.

Picardienpaimenkoirasta saa hyvän seuralaisen luonnossa liikkumiseen.

Kokeet

Picardienpaimenkoiria ei juuri kokeissa nähdä. Picardilla on vain hyvin vähän tai ei ollenkaan miellyttämisenhalua, mikä tuo sen kouluttamiseen oman haasteensa. Myös motivaation ylläpitäminen haastaa ohjaajan taidot. Rodusta sanotaan, ettei se kestä montaa toistoa, mutta tässäkin on yksilöittäin

hieman variaatiota.

Ranskassa rodun jalostus ei ole tukenut pk-koiran luonneominaisuuksia, vaan jalostus on suurimmaksi osaksi tapahtunut ulkomuodon perusteella (Amoros, 2015).

Picardin kouluttaminen kokeita varten vaatii paljon koirakon yhteistä työtä ja tekemistä, eikä ohjaajan koulutuskokemuksesta ole haittaa. Koulutuksessa edistyminen vaatii ohjaajan omaa paneutumista picardin motivointiin, sillä pk-treeneissä rotu on kummajainen, eivätkä yleisimmät koulutusniksit aina sellaisenaan toimi. Viimeisin tulos on vuodelta 2016 valjakkohiihdosta. Muita tuloksia on rally-tokosta (2kpl v. 2015) sekä metsästyskoirien jäljestämiskokeesta (4kpl v.2013-2015).

Paimennustaipumuskokeen on suorittanut kaksi picardia.

Taulukko 5. Viimeisen 10 vuoden aikana käyttökokeisiin osallistuminen
(Lähde: Suomen Kennelliiton KoiraNet – jalostustietojärjestelmä 26.12.2020)

	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
PAKK1				1 tulosta				1 tulosta		
PAKK0						1 tulosta				
PAKK-										
PAIM-T 1				1 tulosta				1 tulosta		
RT ALOO					2 tulosta					
Valjakk ohiihto N naru				2 tulosta	1 tulosta					

Näyttelyt ja jalostustarkastukset

Suomessa picardienpaimenkoiria ei näyttelyissä juurikaan tapaa. Suurimmat osanottajamäärät keräävät Palveluskoirien erikoisnäyttelyt ja vuosittain järjestettävät Voittaja-näyttelyt. Näissäkään harvoin päästään yli kymmenen koiran. Tyypillisimmillään koiria on näyttelyissä 1-3. Omaa erikoisnäyttelyä picardienpaimenkoirille ei ole toistaiseksi järjestetty eikä jalostustarkastuksia. Vuonna 2018 viisi suomalaista picardienpaimenkoiraa kävi Ranskassa rodun erikoisnäyttelyssä, jossa suoritettiin samalla myös alkuperämaan jalostustarkastus. Tarkastuksen läpipääsy oli ehtona näyttelyyn osallistumiselle.

Arvosanat näyttelyissä ovat useimmiten olleet erinomaisia tai erittäin hyviä, mutta koko arvosteluasteikkoa käytetään tarpeen mukaan. Näyttelykäynnit ovat vähäisiä ja haasteena on löytää näyttelyihin rodun tuntevia, ja rodusta kiinnostuneita tuomareita.

4.2.4 Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen

Yksinoloon liittyvät ongelmat

Yksinolon ongelmista ei ole kattavasti koottua tietoa, mutta omistajien kertomusten mukaan varsinkin nuoret koirat saattavat yksin ollessaan tehdä tihutöitä kotona. Myös omistajan stressi voi aiheuttaa koirassa käytösongelmia yksin ollessa.

Lisäntymiskäyttäytyminen

Rodun lisääntymiskäyttäytymisestä on hyvin vähän tietoa. Juoksuaikojen väli on tavallisesti 4 - 10 kk. Joitakin yksittäisiä tyhjäksi jäämisiä on raportoitu, mutta yleisesti narttujen tiinehtyvyys on ihan hyvä.

Sosiaalinen käyttäytyminen

Picardienpaimenkoirat ovat luonteeltaan tuttuja kohtaan avoimia, mutta pidättyneisyys vieraita kohtaan on tyypillistä. Picardienpaimenkoirat hyväksyvät yleensä oman laumansa koirat, kunhan laumajärjestys on selvä. Vieraiden koirien kanssa picardienpaimenkoirat eivät aina tule toimeen, mutta niiden ei kuulu reagoida vieraisiin koiriin aggressiivisesti.

Pelot ja ääniherkkyys

Picardienpaimenkoiran ei kuulu olla pelokas tai ääniherkkä. Kyselyissä picardienpaimenkoirat ovat vain harvoin reagoineet koviin ääniin kuten ukkoseen tai pamauksiin negatiivisesti. Luonnetestissä tämä on

tarkoittanut pääasiassa joko laukausvarmaa tai laukauskokematonta.

Ikään liittyvät käytöshäiriöt

Kyselyissä picardienpaimenkoirilla ei ole havaittu normaalia suurempia haasteita ikään liittyvissä käytöshäiriöissä.

Pentuina tapahtuneita tuhoja on jonkin verran, lähinnä silloin kun pennulla ei ole ollut koiraseuraa, tai sen aktivointi on ollut vähäisempää. Nämä kaikki on kuitenkin luettavissa normaaliin pentukäyttöön eikä niinkään varsinaiseen käytöshäiriöön.

Rakenteelliset tai terveydelliset seikat, jotka voivat vaikuttaa koirien käyttäytymiseen

Picardienpaimenkoirilla ei ole mitään yleistä tyypillistä kivun aiheuttavaa rakenteellista vikaa tiedossa. Yksittäisiä tapauksia toki aina on. Yleisesti kipu muuttaa koiran käyttäytymistä. Yksilöiden kivunsieto ja reaktiotapa vaihtelevat. Reaktioita kipuun voivat olla mm. ontuminen, aggressiivisuus tai haluttomuus ja syrjään vetäytyminen.

4.2.5 Yhteenvedo rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohtista sekä niiden korjaamisesta

Picardienpaimenkoira on vilkas, liikunnan- ja toiminnanhaluinen paimenkoira. Se on hyvä harrastuskoira, mutta ylempien luokkien kisamenestystä on yleensä vaikea saavuttaa.

Picardienpaimenkoira sopeutuu myös tavalliseen perhe-elämään, edellyttäen kuitenkin tapakasvatusta sekä riittävän määrän aktivointia yksilöstä riippuen.

Keskeisimmät ongelmat

Koiran kokemukset ja sen kasvatusta vaikuttavat paljon millaiseksi koira lopulta kehittyy.

Picardienpaimenkoira on lujatahtoinen, joten se vaatii johdonmukaisen, määrätietoisen ja ystävällisen kasvatuksen kehittyäkseen yhteiskuntakelpoiseksi, mukavaksi perhekoiraksi. Sopivan kodin valinta kullekin pennulle on tärkeää, samoin kuin pennun ja nuoren koiran johdonmukainen käsittely ja kasvatusta. Perimän osuutta ei tule vähätellä, siksi käyttäytymisen systemaattinen kartoitus ja analysointi on osa käytösongelmien ennaltaehkäisyä. Jatkossa saamme lisävalaistusta rodun tyypilliseen käyttäytymiseen ja sen ongelmakohtiin HY:n koirien geenitutkimusryhmän käyttäytymiskyselystä, Kennelliiton käyttäytymiskyselystä sekä LTE- ja MH-tuloksista. Tulevaisuudessa ehkä myös geenitestit saattavat toimia apuna ongelmakäyttäytymisen torjunnassa, kun riskitekijöitä voidaan tunnistaa ja huomioida jalostusvalinnoissa.

Luonteista saatavan tiedon määrää tulisi saada kasvatettua testausmenetelmillä, LTE ja MH. Lisätietoa hankitaan tekemällä käyttäytymiskysely. Lähtökohtana voidaan jalostuksessa pitää sitä, että koiran henkiset ominaisuudet periytyvät, kuten muutkin ominaisuudet. Jos emme mittaa systemaattisesti koiran luonteenominaisuuksia, niin emme pysty niitä jalostuksessa hyödyntämään.

Picardienpaimenkoira on useinmiten tasapainoinen koira, joita eivät tavalliset elämään liittyvät asiat järkytä.

4.3. Terveys ja lisääntyminen

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

Rodulla ei ole perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamisohjelmaa (PEVISA).

Rodussa raportoidut sairaudet/viat

Etenevä verkkokalvon surkastuma PRA, Canine Multifocal Retinopathy CMR, RD, PPM, pienisilmäisyys, Iris hypoplasia, PHTVL/PHPV

Etenevä verkkokalvon surkastuma (PRA)

PRA eli etenevä verkkokalvon surkastuma tuhoaa silmän valoa aistivia soluja. Kyseessä on ryhmä sairauksia, jotka ovat eri geenien aiheuttamia. PRA:ta on montaa tyyppiä, eri rotujen PRA:t ovat erilaisia ja jopa samassa rodussa voi olla useita eri muotoja. PRA on löydetty yli 100 rodulla ja näistä ainakin 22:lla mutaatio on voitu paikallistaa. Se voi esiintyä millä tahansa rodulla. Yleisin periytymismekanismi on autosomaalinen resessiivinen. Kliinisten oireiden ilmenemisikä ja eteneminen vaihtelevat liittyen PRA-muodon syntymekanismiin. Hyvin nuorella koiralla esiintyvä PRA:n muoto liittyy vääränlaiseen näköhermosolujen kehitykseen. Myöhemmällä iällä alkavassa PRA:ssa sen sijaan näköhermosolut kehittyvät normaalisti, mutta alkavat rappeutua. Useimmissa PRA:n muodoissa koira muuttuu ensin hämärässä epävarmaksi ja pelokkaaksi. Tämä johtuu hämäränäössä tärkeiden verkkokalvon sauvasolujen surkastumisesta. Myöhemmin koira sokeutuu kokonaan verkkokalvon tappisolujen surkastuessa. Silmäterä on laaja ja silmänpohjan lisääntynyt heijaste näkyy erityisen selvästi valon kohdistuessa laajentuneeseen mustuaiseen. PRA:han ei ole hoitoa, mutta tutussa ympäristössä sokeakin koira voi pärjätä erittäin hyvin. Kokeellisesti koirille on käytetty geeniterapiaa näköhermosolujen perinnöllisessä sairaudessa, jossa periyttävä geeni on tunnettu. Diagnoosi tehdään yleensä silmänpohjan oftalmoskooppisessa tutkimuksessa. Verkkokalvon sähköisessä tutkimuksessa (ERG) voidaan havaita muutoksia näköhermosoluissa jo ennen oftalmoskooppisessa tutkimuksessa nähtäviä selviä verkkokalvon rappeutumamuutoksia.

(Lähde: Suomen Kennelliitto, ELL Päivi Vanhapelto ja ELL Anu Lappalainen)

Canine Multifocal Retinopathy (CMR)

”Koirien multifokaali verkkokalvon sairaus” on geenimutaatiosta johtuva sairaus, joka voi johtaa verkkokalvon surkastumaan. Verkkokalvo on silmän hermokerros, joka sijaitsee silmän takaosassa. Se kerää valonsäteitä, jotka sitten siirtyvät aivoihin ja tulkitaan näkönä. Surkastuma tarkoittaa yksinkertaisesti elimen tai rakenteen haitallista kehitystä. Verkkokalvon surkastuma ilmenee, kun kaksi sen kerroksista ei yhdisty kunnolla. Verkkokalvon surkastuma on synnynnäistä, ja se voidaan tunnistaa joskus jopa 6-8 viikon iässä. Yleensä sairaus kehittyy nuorilla koirilla ennen 4 kk ikää, ja se voi kehittyä hitaasti. Oireet saattavat näyttää parantuvan, ja oireet saattavat tämän jälkeen ilmaantua uudestaan ja taas kadota. Jotkin vammat katoavat jälkiä jättämättä, kun taas jotkut jättävät ryppyntyneen alueen eli poimun. Jotkut jättävät pysyvän vamman rakkulan muodossa. Monilla koirilla ei esiinny huomattavaa ongelmaa näössä epänormaaleista verkkokalvoista huolimatta, ja suurimmassa osassa tapauksista CMR ei etene merkittävästi myöhemminkään.

(Lähde: optigen.com)

Retinan dysplasia (RD)

Verkkokalvon kehityshäiriö (retinal dysplasia, RD) jaetaan kolmeen muotoon. Lievimässä, multifokaalissa RD:ssä (mRD) muutokset ovat pieniä, yksittäisiä tai lukuisia poimuja verkkokalvolla. Muutokset pysyvät yleensä ennallaan ja niiden merkitys koiralle on hyvin vähäinen. mRD -koiria voi käyttää jalostukseen terveen kumppanin kanssa.

Geograafisessa RD:ssä (gRD) muutos on laajempi ja yleensä melko keskellä silmänpohjaa, jolloin sillä voi olla vaikutusta näkökykyyn. Muutokseen liittyy myös paikallista verkkokalvon ohentumista ja joskus myös irtaumaa.

Vakavin muoto (ns. totaali RD, tRD) on onneksi harvinaisin. Siinä verkkokalvon kehitys on jäänyt merkittävästi kesken eikä se ole kiinnittynyt normaaliin paikkaansa. Silmä on sokea ja siinä on usein muitakin kehityshäiriöitä. tRD -koiria ei pidä käyttää jalostukseen.

Eri muodoilla (mRD, gRD ja tRD) ei toistaiseksi ole todistettu olevan geneettistä yhteyttä.

PPM , iris-iris

PPM (persistent pupillary membranes) ovat synnynnäisiä sikiöaikaisten verisuonten ja kalvojen jäänteitä iiriksessä eli värikalvossa. Tavallisimmin jäänteet ovat harmittomia lankamaisia rihmoja värikalvon pinnalla (iris-iris PPM). Osaa iris-iris PPM -rihmoista voi olla vaikea havaita mustuaisen eli pupillin laajentamisen jälkeen, koska ne "piiloutuvat" värikalvon poimuihin.

Vakavissa tapauksissa (iris-linssi PPM, iris-kornea PPM) jäänteet kiinnittyvät linssin etupinnalle ja/tai sarveiskalvon sisäpinnalle, jolloin ne voivat vaikuttaa pupillin toimintaan ja näkökykyyn.

Lieviä tapauksia (iris-iris PPM) voi käyttää jalostukseen. Vakavia tapauksia (linssin etupinnan / sarveiskalvon sisäpinnan muutoksia) ei pidä käyttää jalostukseen.

Pienisilmäisyys

M + MOA (mikro-ophthalmia + multiple ocular anomalies)

Mikro-oftalmia eli pienisilmäisyys on perinnölliseksi oletettu silmäsairaus, jossa silmä on puutteellisesti kehittynyt. Silmä on kooltaan normaalia pienempi.

Sairauteen voi liittyä silmän muiden osien kehityshäiriöitä (multiple ocular anomalies), minkä takia silmä voi olla sokea tai huonosti näkevä.

Mikro-oftalmia ja / tai moa -diagnoosin saanutta koiraa ei pidä käyttää jalostukseen.

Iris hypoplasia

Synnynnäinen kehityshäiriö, jossa iris eli värikalvo kehittyy sikiökaudella puutteellisesti. Kehityshäiriö voi olla asteeltaan lievä (iris hypoplasia) jolloin tyypillisesti mustuaisen reunassa iris on normaalia ohuempaa tai se voi olla asteeltaan vakava (iris coloboma) jolloin iiriksessä on selvä reikä / puutosalue ja pupillin muoto on epäsymmetrinen eikä pupilli supistu symmetrisesti. Kehityshäiriöön voi liittyä myös silmän muiden osien kehityshäiriöitä.

Lieväasteisen irishypoplasia-diagnoosin saanutta koiraa voi perustellusta syystä käyttää jalostukseen terveen parituskumppanin kanssa. Vakava-asteisen irishypoplasia-diagnoosin saanutta koiraa ei pidä käyttää jalostukseen.

PHTVL/PHPV

PHTVL/PHPV (persistent hyperplastic tunica vasculosa lentis/persistent hyperplastic primary vitreous) tarkoittaa linssiä ympäröivän verisuonituksen ja/tai alkulasiaisen liiallista kasvua sikiönkehityksen alussa ja vajavaista surkastumista syntymän aikoihin/sen jälkeen. Seurauksena on eriasteisia samentumia linssin takana sekä mahdollisesti myös linssin epämuotoisuutta.

Muutokset on jaettu kuuteen vakavuusasteeseen, joista lievin (aste 1) on onneksi yleisin. Siinä linssin takapinnalla on pieniä pistemäisiä (ei paljain silmin nähtäviä) pigmenttipisteitä / sidekudosplakkeja, joista ei koiralle ole haittaa. Vakavammissa muodoissa (2-6) sidekudosplakki on laajempi (aste 2) ja siihen voi liittyä aktiivista verisuonitusta (aste 3) sekä linssin epämuotoisuutta (asteet 4-6).

Vakavampiin asteisiin saattaa liittyä toissijaisia kaihimuutoksia ja nämä yhdessä voivat aiheuttaa merkittävää näköhaittaa ja silmän tulehdusta ja kipua.

Koiria joilla on 1. asteen muutoksia, voidaan käyttää jalostukseen, mutta kumppanilla ei pidä olla samaa diagnoosia. Vakavampia muotoja (aste 2-6) ei pidä käyttää jalostukseen.

(Silmäsairauksien lähde: Suomen Kennelliitto, silmätarkastuseläinlääkärit
Sari Jalomäki, Elina Pietilä ja Päivi Vanhapelto)

Lonkkanivelen kehityshäiriö HD

Lonkkaniveldysplasia on lonkkanivelen kasvuhäiriö, jossa reisiluun pään ja lantion lonkkamalja eivät sovi täydellisesti yhteen. Perityn taipumuksen lisäksi vian kehittymiseen ja sen vaikeusasteeseen vaikuttavat mm. ruokinta ja liikunta. Lonkkaniveldysplasia voi vaikeuttaa mm. harrastamista ja vaikeasteisena se voi pahimmillaan rampauttaa koiran, jolloin liikkuminen on kivuliasta ja haittaa koiran elämää.

Lonkkanivelen kasvuhäiriö eli "lonkkavika", (engl. hip dysplasia, HD) on koirien yleisin luuston/nivelten kasvuhäiriö. Se voidaan määritellä perinnölliseksi lonkkanivelen löysyydeksi. Lonkat ovat syntymähetkellä makroskooppisesti normaalit, mutta muutokset alkavat jo pennun ensimmäisten elinviikkojen aikana. Löysyys johtaa reisiluun pään ja lonkkamaljan riittämättömään kontaktiin. Alueelle kohdistuu epänormaalin suuri paine, joka on sitä suurempi mitä pienempi kontaktialue on. Tämä voi johtaa mikromurtumiin ja lonkkamaljan mataloitumiseen. Noin vuoden iässä lantion luutuminen on täydellistä ja lonkkaniveletkin stabiloituvat. Yleensä kipukin helpottaa tässä iässä.

Lonkkanivelen kasvuhäiriö johtaa yleensä nivelrikkoon. Nivelrikon kehittymisen aikatauluun ja tyyppiin vaikuttavat rotukohtaiset ja yksilölliset erot. Lonkkanivelen kasvuhäiriön perimmäistä syytä ei tiedetä, mutta se periytyy tämänhetkisen tutkimustiedon perusteella kvantitatiivisesti eli siihen vaikuttaa useita eri geenejä. Näistä osa on ns. suuri vaikutteisia geenejä (engl. major gene). Periytymisaste vaihtelee eri tutkimuksissa välillä 0.1–0.6. Ympäristöllä on vaikutusta kasvuhäiriön ilmiäsuun. Useissa tutkimuksissa on todettu runsaan ravinnonsaannin olevan yhteydessä lonkkavikaan. Ruokinta ei aiheuta dysplasiasia, mutta se tuo vian esiin geneettisesti alttiilla koirilla. Tämä pätee myös toisin päin, optimaalisella ruokinnalla lonkkanivelen kasvuhäiriö ei tule näkyviin tai on lievempää. Myös liian raju liikunta kasvuaikana voi pahentaa muutoksia.

Lonkkanivelen kasvuhäiriötä tavataan lähes kaikilla roduilla, mutta yleisintä se on suurilla ja jättiroduilla. Oireet voidaan huomata pentuna 3-12 kuukauden iässä, jolloin kipu johtuu löysyyden aiheuttamasta nivelkapselin tulehduksesta tai luukalvon hermojen jännityksestä ja repeämisestä. Oireet voivat vähentyä selvästi tai loppua kokonaan jopa useiksi vuosiksi, kun nivelen ympärille muodostuva sidekudos vähentää nivelen löysyyttä. Toinen oireilevien koirien ryhmä on aikuiset koirat, joiden oireiden syynä on nivelrikko. Nuorilla koirilla oireina voivat olla takajalkojen ontuminen, "pupuhyppely", ylösnousuvaikeudet levon jälkeen, liikkumishaluttomuus ja naksahdeleva ääni kävellessä. Oireet voivat alkaa äkillisesti ja omistaja voi liittää ne johonkin tapaturmaan. Vanhemmilla nivelrikkoisilla koirilla oireet voivat olla epämääräisiä. Oireilu laitetaan usein vanhenemisen piikkiin. Tyypillisiä oireita ovat takajalkojen ontuminen ja jäykkyys liikkeessä. Lonkkavikainen koira yrittää viedä painoa pois takaosalta, mikä ilmenee kävellessä selkälinjan aaltoiluna ja lantion kiertymisinä. Tämä johtaa myös takaosan lihaskatoon ja etupään lihasten voimistumiseen.

Lonkkanivelen kasvuhäiriön ja siitä johtuvan nivelrikon hoidossa on ruokinnalla keskeinen merkitys. Ylipaino pahentaa oireita ja pelkkä painon pudotus voi helpottaa koiran oloa. Tulehduskipulääkkeitä ja pistoksena tai suun kautta annettavia nivelnesteiden ja nivelruston koostumusta parantavia aineita käytetään yleisesti. Sopiva liikunta pitää lihaksiston kunnossa ja nivelet liikkuvina. Kirurgisia hoitoja on myös olemassa.

Lonkkavian vastustamisohjelma perustuu useimmilla roduilla röntgenkuvissa sairiksi todettujen yksilöiden karsimiseen jalostuksesta. Lonkkanivelen kasvuhäiriön periytyvyys on kohtuullinen. Ilmiäsuunkin perustuvan jalostusvalinnan pitäisi johtaa tuloksiin, jos valinta on systemaattista. Jalostusarvoindeksien (BLUP-indeksit) avulla valinta on tehokkaampaa. Indeksissä otetaan huomioon koiran kaikkien tutkittujen sukulaisten taso ja poistetaan röntgentuloksiin vaikuttavien ympäristötekijöiden vaikutusta. Jalostusindeksejä lasketaan jo useille roduille sekä lonkka- että

kyynärnivelistä. Indeksien laskemisen edellytyksenä on riittävä määrä kuvattuja koiria.
(Lähde: ELL Anu Lappalainen)

Kyynärnivelen kasvuhäiriö

Kyynärnivelen kasvuhäiriö aiheuttaa etujalan nivelkipuja ja ontumista sekä nivelrikkoa. Kyynärnivelen nivelrikko on koiralle lonkkien nivelrikkoa vakavampi, koska kaksi kolmannelle koiran painosta on etuosan varassa. Eri roduilla vaihtelevan tyyppisenä esiintyvän kasvuhäiriön periytymistä ei tarkkaan tunneta. Perinnöllisten tekijöiden lisäksi sen ilmenemiseen vaikuttaa mm. ruokinta.

Kyynärnivelen kasvuhäiriö (engl. elbow dysplasia, ED) on yleisin isojen ja jättikokoisten koirien etujalan nivelkivun ja ontumisen aiheuttaja. Kyynärnivelen kasvuhäiriön eri muotoja ovat varislisäkkeen (processus coronoideus) sisemmän osan fragmentoituminen, olkaluun nivelnastan (condylus humeralis) sisemmän osan osteokondroosi ja kiinnittymätön kyynärpään uloke (processus anconaeus). Kyynärnivelen inkongruenssia (nivelpintojen epäyhdenmukaisuutta) pidetään tärkeänä syynä kaikkiin edellä mainittuihin kasvuhäiriöihin ja myös se lasketaan kyynärnivelen kasvuhäiriöksi.

Kyynärnivelen kasvuhäiriön periytymisen mekanismit ovat epäselvät. Periytyminen on kvantitatiivista eli siihen vaikuttaa useita eri geenejä. Yksi näistä geeneistä saattaa olla ns. suurivaikutteinen geeni.

Kasvuhäiriön tyyppi vaihtelee eri roduilla, mikä viittaa siihen että aiheuttajina ovat eri geenit.

Kyynärnivelen kasvuhäiriö on yleisempää uroksilla todennäköisesti urosten suuremman painon ja mahdollisesti myös hormonaalisten tekijöiden takia. Nykäsityksen mukaan perinnöllisillä tekijöillä on suurin osuus kyynärnivelen kasvuhäiriön synnyssä, mutta ympäristötekijöillä on osuutensa sen ilmenemisessä. Toisin sanoen optimaalisella ruokinnalla voidaan mahdollisesti estää kasvuhäiriön kehittyminen yksilöllä, jolla on siihen perinnöllinen taipumus.

Kaikissa kyynärnivelen kasvuhäiriöissä oireet alkavat keskimäärin 4 – 7 kuukauden iässä. Tyypillinen oire on ontuminen, joka voi pahentua rasituksessa tai olla voimakkainta levon jälkeen. Ontuminen voi olla jatkuvaa tai ajoittaista. Omistajan voi olla vaikea havaita koiran ontumista, jos kasvuhäiriö on molemminpuolinen. Toisinaan kasvuhäiriö on molemmissa kyynärnivelistä, vaikka koira ontuu vain toista jalkaa. Usein oireet huomataan vasta aikuisiällä ja silloin oireet johtuvat sekundaarisesta nivelrikosta. Kiinnittymätön kyynärpään uloke ei välttämättä oireile nuorella koiralla ja se voi olla röntgenkuvauksen sivulöydös.

Kasvuhäiriöiden ja niiden erilaisten kirurgisten hoitojen tehosta ja pitkäaikaisennusteesta ei ole olemassa kattavia tutkimuksia. Leikkaushoidon hyöty on epävarma, jos nivelessä on jo selvät nivelrikon merkit. Kaikkien kyynärnivelen kasvuhäiriöiden seurauksena on ainakin hoitamattomana nivelrikko. Leikattuunkin jalkaan kehittyy yleensä aina jonkin asteinen nivelrikko, mutta sen määrä voi olla vähäisempää ja se voi kehittyä myöhemmin kuin ilman leikkausta hoidetussa nivelessä. Kyynärnivelen nivelrikko invalidisoi koiraa yleensä pahemmin kuin esim. lonkkien nivelrikko, koska koiran painosta noin 60 % on etuosalla. Nivelrikon hoidossa tärkeitä ovat painon pudotus, liikunnan rajoitus ja tarvittaessa käytetään myös tulehduskipulääkkeitä. Lisäksi voidaan käyttää nivelnesteen koostumusta parantavia lääkkeitä ja ravintolisiä.

Pohjoismaissa kyynärnivelen kuvien arviointi perustuu sekundaarisiin nivelrikon merkkeihin. On huomattava, että jo 1. asteen muutos tarkoittaa sitä, että koiralla on kyynärnivelen kasvuhäiriö ja siitä johtuvia nivelrikkomuutoksia. Ruotsissa kyynärnivelen kasvuhäiriö on vähentynyt roduissa, joissa kyynärniveliä kuvataan. Tämä johtuu todennäköisesti siitä, että siellä käytetään näissä roduissa jalostukseen vain vähän muita kuin kyynärnivelen suhteen terveitä koiria. Jalostusarvoindeksit (BLUP-indeksit) tehostavat jalostusvalintaa. Indeksissä otetaan huomioon koiran oman tuloksen lisäksi sen kaikkien tutkittujen sukulaisten taso ja poistetaan röntgentuloksiin vaikuttavien ympäristötekijöiden vaikutusta. Jalostusindeksejä lasketaan jo useille roduille sekä lonkka- että kyynärnivelistä. Indeksien laskemisen

edellytyksenä on riittävä määrä kuvattuja koiria.

(Lähde: ELL Anu Lappalainen)

Atopia

Atopia on geneettisestä taipumuksesta aiheutuva tulehduksellinen ja kutiseva allerginen ihosairaus, jonka synnylle on perimän lisäksi olemassa useita altistavia tekijöitä, kuten koiran elinympäristö ja olosuhteet.

Atopia on elinikäinen vaiva, joka on kontrolloitavissa, muttei parannettavissa. Ruoka-aineallergia on koiralla atopiaa huomattavasti harvinaisempaa. Vain 10 % iho-oireisista koirista kärsii ruoka-aineallergiasta, jolloin koiralla on yleensä myös ruuansulatuskanavan oireita (ilmavaivat, ripuli).

Atooppista tai allergista koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

Atopia on tyypillisesti nuoren aikuisen koiran sairaus ja oireet alkavat suurimmalla osalla atooppikoista 6 kk – 3 vuoden iässä. Allerginen nuha, astma ja silmän sidekalvontulehdus ovat koiralla harvinaisia. Koira reagoi ihollaan ja atopia onkin koiran yleisin ihosairaus. Atopiaan liittyvien toistuvien ihon bakteeri- ja hiivatulehdusten esiintymisestä on päätelty, että atooppikkokoirilla olisi puutteellisesti toimiva soluvälitteinen immuunivaste. Atopialle tyypillistä on, että oireet helpottuvat ja pahenevat kausittaisesti ainakin sairauden alkuvaiheessa. Jos oireet ovat heti alkuun jatkuvia, voidaan hyvällä syyllä epäillä ruoka-aineallergiaa aiheuttajaksi.

Atooppinen iho kutisee, minkä seurauksena koira raapii ihonsa rikki. Turkki on hilseilevä ja huonokuntoinen sekä ohut tai jopa paikoin kalju. Niiltä alueilta, joissa kutina on voimakkainta, iho paksunee jatkuvan raapimisen ja kalvamisen seurauksena sekä tummuu. Muutokset paikallistuvat naamaan (huulet ja silmien ympärys), korviin, tassuihin, jalkoihin, leukaan ja vatsan alle (kainalot ja nivuset). Joillakin koirilla jatkuva kutina aiheuttaa myös käyttäytymisen muutoksia, esim. Ärtisyyttä. Toistuvat korvatulehdukset ovat eräs tavallisimmista atooppikon iho-oireista.

Koiran kutinan syy on selvitettävä huolellisesti. Jos muuta selittävää syytä ei löydy ja koiralla on atopiadiagnoosin tekemiseen oikeuttavat oireet, koiralle tehdään joko ihotesti tai allergiavasta-aineita etsitään verestä. Koiran atopian hoitoon käytetään monia eri hoitomuotoja. Kaikkein tärkein on allergeenialtistuksen vähentäminen esim. toistuvien pesujen ja ympäristön saneerauksen avulla. Jollei näiden toimenpiteiden ja sekundaaristen bakteeri – ja hiivatulehdusten hallinnalla päästä riittävään lopputulokseen, voidaan allergiatestin tulosten perusteella aloittaa siedätyshoito ja/tai lääkehoito.

(Lähde: ELL Nina Mahlanen)

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat

Autoimmuunisairaudet ovat sairauksia, joissa elimistö hyökkää itseään vastaan ja aiheuttaa vakavan sairauden. Usein sairauden laukaisee jokin ympäristötekijä (esim. stressi), mutta koiran genetiikalla on myös osansa sairastumisalttiuteen. Joillain roduilla on selkeästi suurempi riski sairastua näihin sairauksiin, joten perimän vaikutus on ilmeinen. Autoimmuunisairaudet käsittävät laajan skaalan eri sairauksia. Osa autoimmuunisairauksista on helposti tunnistettavissa (esim. kilpirauhasen vajaatoiminta), mutta toisia on erittäin vaikea diagnosoida, koska ne muistuttavat oireiltaan hyvin paljon muita sairauksia. Autoimmuunisairauksia pidetään yhtenä koiranjalostuksen vakavimmista uhkakuvista. Perinnöllisen muuntelun vähentyessä myös riski autoimmuunisairauksiin nousee. On tärkeää, että kasvattajat ovat tietoisia koirien perinnöllisistä autoimmuunisairauksista, siitä kuinka ne diagnosoidaan ja miten ne periytyvät. Koiraa, jolla on autoimmuunisairaus, ei saa käyttää jalostukseen. Tulee muistaa, ettei koira ole perimältään terve vaikka koira tulisi toimeen lääkityksellä ja näyttäisi päällisin puolin olevan kunnossa.

SLO, SPLIT NAILS, Symmetrical lupoid onychodystrophy eli SLO on autoimmuunisairaus, joka

vaurioittaa koiran kynsiä. Tyypillisimpiä oireita ovat useamman kynnen vaurioituminen ja irtoaminen sekä kynsien tulehtuminen. Muutoin koira voi olla täysin hyvävointinen. Diagnoosi varmistetaan kynnen histologisella tutkimuksella (patologi tutkii kynnen). (Lähde: koirageenit.fi)

SLE , Systeeminen lupus erytematosus eli SLE on autoimmuunisairaus, joka vaikuttaa useampaan elimeen. Yleisimpiä oireita ovat kuume, ontuminen, niveltulehdukset, ihotulehdukset, oksentelu ja lisääntynyt juominen ja virtsaaminen. Hoitona käytetään immunosuppressiivisia lääkkeitä, ja lääkitys on yleensä elinikäinen. (Lähde: koirageenit.fi)

Muita yksittäisiä rodussa raportoituja sairauksia/vikoja

SYDÄMEN SIVUÄÄNI

Rodussa on raportoitu joitakin sydämen sivuääniä. Sivuaänet voivat kertoa muusta sydämen sairaudesta ja nämä tulee aina tutkituttaa tarkemmin sydämeen erikoistuneella eläinlääkärillä. Sydänvikaista koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

MATALA SYKE

Rodussa on raportoitu joitakin matalan sykkeen omaavia koiria ja tämä on syytä mainita eläinlääkärissä anestesia toimenpiteiden yhteydessä.

- ristisidevammat
- herkkävatsaisuus
- vatsalaukun kiertymä
- syvällä sijaitsevat ulkosynnyttimet
- emättimen väliseinä
- hermafrodiitti, yksilöllä on sekä koiraan että naaraan sukupuolielimet
- penisluu emättimessä
- olkanivelen OCD

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

Picardienpaimenkoirien kuolinsyytilastot ovat hyvin puutteelliset. Yhdistyksen toiveista huolimatta edesmenneitä koiria ja niiden kuolinsyitä tallennetaan Kennelliiton rekisteriin vain satunnaisesti. Tämä johtunee osaltaan siitä etteivät kaikki omistajat kuulu Kennelliittoon, tai koe tarpeelliseksi merkitä näitä. Satunnaisesti koiran kuolleeksi ilmoittaminen saattaa olla myös omistajalle liian tunneherkkä asia. Yhdistys koittaa saada tähän muutosta, ja kannustaa sekä jäseniään, että muita picardienpaimenkoiran omistajia merkitsemään koiriensa tietoja aktiivisemmin. Tilastoissa menehtyneitä koiria on vain yhdeksän, joista kolme tapaturmaisesti kuollutta. Realistisestikin arvioiden tilanne ei ole lainkaan tilastojen mukainen, eikä tapaturmia voida pitää yleisimpänä kuolinsyynä. Puutteelliset merkinnät vääristävät myös picardien keskimääräistä elinikää oletettavasti hyvinkin alakanttiin.

Taulukko 6. KoiraNetiin tallennetut picardien kuolinsyyt
(Lähde: Suomen Kennelliiton KoiraNet – jalostustietojärjestelmä 26.12.2020)

Kuolinsyy	Keskim. elinikä	Yhteensä
Immunologinen sairaus	4 vuotta 2 kuukautta	3
Kasvainsairaudet, syöpä	7 vuotta 10 kuukautta	5
Kuollut ilman sairauden diagnosointia	11 vuotta 7 kuukautta	2
Lopetus ilman sairauden diagnosointia	8 vuotta 0 kuukautta	1
Luusto- ja nivelsairaus	9 vuotta 8 kuukautta	3
Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus	6 vuotta 6 kuukautta	2
Selkäsairaus	8 vuotta 10 kuukautta	1
Sydänsairaus	8 vuotta 4 kuukautta	1
Tapaturma tai liikennevahinko	5 vuotta 8 kuukautta	3
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	8 vuotta 6 kuukautta	1
Kaikki yhteensä	7 vuotta 7 kuukautta	22

4.3.4 Lisääntyminen

Keskimääräinen pentuekoko

Kyky lisääntyä hyvin ja luonnollisesti on yksi elinvoimaisuuden merkki. Uros astuu hyvin ja narttu tulee kantavaksi ja synnyttää helposti, synnyttää normaalikokoisia pentueita, imettää ja hoitaa pentuja luontevasti ja mielellään. Mm. uroksen heikko libido, nartun huono tiinehtyvyys, toistuvasti pienet pentueet tai suuri pentukuolleisuus on merkki elinvoimaisuuden heikkenemisestä sukulinjassa.

Vuosien 2004 - 2018 lukumäärällisesti suurimmat pentueet tilastossa syntyivät v. 2009, jolloin Suomessa syntyi kaksi pentuetta, yhteensä 17 pentua. Tarkasteltujen vuosien aikana Suomessa on syntynyt kymmenen pentuetta, yhteensä 61 pentua. Lukumäärällisesti suurin pentue, 10 pentua, syntyi v. 2012.

Taulukko 6. Suomessa syntyneiden picardipentueiden koko ja keskimääräinen pentuekoko 2004-2019.

(Lähde: Suomen Kennelliiton KoiraNet – jalostustietojärjestelmä 26.12.2020)

	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004
Pennut (koti- maiset)	1	3	6	1				10	8	4	17	3	9			
Pentueet	1	1	1	1				1	1	1	2	1	1			
Pentue- koko	1	3	6	1				10	8	4	8,5	3	9			

Kansainvälisesti tarkasteltuna picardienpaimenkoirilla ei ole merkittäviä astutus- ja tiinehtymisvaikeuksia. Yleisesti ne ovat hyviä synnyttämään ja hoitavat pentuja erinomaisesti. Merkittävää pentukuolleisuutta ei ole tavattu. Kaiken kaikkiaan rodun lisääntymiskäyttäytyminen vaikuttaa suhteellisen terveeltä ja elinvoimaiselta. Joitakin yksittäisiä ongelmia ja vikoja on kuitenkin raportoitu ja ne on esitelty alla.

Astumisvaikeudet

Picardienpaimenkoirilla ei tiettävästi ole suurempia ongelmia astumisessa. Jonkin verran on tavattu urosten heikkoa libidoa. Myös nartun liian syvällä sijaitsevat sukuelimet ovat aiheuttaneet astumisongelmia.

Tiinehtymisvaikeudet

Picardienpaimenkoirilla ei tiettävästi ole suurempia ongelmia tiinehtymisessä. Yleinen syy nartun tyhjäksi jäämiseen on väärä astutusajankohta.

Synnytysongelmat

Picardienpaimenkoirilla ei tiettävästi ole suurempia ongelmia synnytyksissä. Joitakin yksittäisiä polttoheikkouksia on raportoitu. Myös selkeästi liian pitkälle edenneitä tiineyksiä, kun synnytys ei ole käynnistynyt on joitakin raportoitu. Näissä on koko pentue/pentuja menehtynyt.

Pentujen hoitamiseen liittyvät ongelmat nartuilla

Picardienpaimenkoirat ovat pääasiassa hyviä hoitamaan pentunsa.

Pentukuolleisuus

Olemassa olevan tiedon perusteella picardienpaimenkoirilla ei myöskään esiinny pentukuolleisuutta. Joitakin yksittäisiä kuolleena syntyneitä tai heti syntymän jälkeen menehtyneitä pentuja on satunnaisesti esiintynyt.

Synnynnäiset viat ja epämuodostumat

Joitakin yksittäisiä vikoja on tiettävästi satunnaisesti esiintynyt.

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymis ongelmille altistavat anatomiset piirteet

Ulkomuotoon liittyvät anatomiset piirteet, jotka altistavat rodun yksilöt sairauksille tai lisääntymis- ja hyvinvointi ongelmille

Kooltaan ja rakenteeltaan liioittelemattomana rotuna picardienpaimenkoirilla ei ole anatomisia piirteitä, jotka altistaisivat rodun yksilöt sairauksille tai hyvinvointi ongelmille. Rakenne ei myöskään vaikeuta luonnollista lisääntymistä.

4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Keskeisimmät ongelmakohdat

Picardienpaimenkoirien keskeisimmät terveysongelmat liittyvät rodulla esiintyviin perinnöllisiin sairauksiin. Rodussa ei ole mitään suuresti muista roduista poikkeavaa ongelmaa liittyen lisääntymiseen.

4.4. Ulkomuoto

Rotumääritelmä

KÄYTTÖTARKOITUS : Paimen- ja vahtikoira.

FCI:N LUOKITUS: Ryhmä 1 lammas- ja karjakoirat (paitsi sveitsinpaimenkoirat) Alaryhmä 1
lammaskoirat Käyttökoetulos vaaditaan

YLEISVAIKUTELMA: Keskikokoinen, vahvarakenteinen, kestävä, lihaksikas ja hyvärakenteinen paimenkoira, joka ei saa koskaan olla raskas. Sen olemus on erittäin tyylikäs sekä seistessä että liikkeessä. Harottava karvapeite antaa oman leimansa koiran eloisalle ja valppaalle ilmeelle.

TÄRKEITÄ MITTASUHTEITA: Picardienpaimenkoira on hieman korkeuttaan pitempi. Rungon pituus on 5-8 % säkäkorkeutta suurempi. Nartut ovat yleensä hieman pitkärunkoisempia kuin urokset. Kallo ja kuono ovat yhtä pitkät. Etäisyys kyynärpäästä maahan on puolet säkäkorkeudesta.

KÄYTTÄYTYMINEN / LUONNE: Tasapainoinen, ei aggressiivinen, arka tai levoton. Koiran tulee olla samalla sekä tottelevainen että rohkea. Nämä ominaisuudet saavat sen selviytymään helposti lammasmaurien ajamisesta ja suojelemisesta. Picardienpaimenkoira on myös erittäin hyvä talon vahti ja erinomainen lapsirakas perhekoira.

PÄÄ: Ei raskas, vaan oikeassa suhteessa koiran kokoon nähden. Pää on hienopiirteisen meislautunut, mutta se ei saa näyttää suipolta. Sivusta katsottuna kallon ja kuonon linjat ovat yhdensuuntaiset. Päälle antaa oman leimansa karkea, harottava karvapeite: parta ja viikset sekä selvästi erottuvat (noin 4 cm:n pituiset) kulmakarvat, jotka eivät saa peittää silmiä.

Kallo: Edestä katsottuna otsa ei saa olla litteä, vaan hieman kaareutuva. Otsauurre hyvin vähäinen.

Otsapenger: Hyvin vähäinen; sijaitsee kuononkärjen ja niskakyhmyn puolivälissä.

Kirsu: Hyvin kehittynyt, väriltään aina musta. Sieraimet ovat hyvin avoimet .

Kuono: Voimakas; ei liian pitkä eikä suippo. Kuononselkä suora. Koiralla on jonkin verran partaa ja viiksiä.

Posket: Hieman pyöristyneet.

Huulet: Kuivat ja tiiviisti sulkeutuvat.

Leuat / hampaat / purenta: Leuat ovat vahvat. Leikkaava purenta ja täysi hampaisto.

Silmät: Keskikokoiset, soikeat, vaakasuoraan sijoittuneet, eivät ulkonevat. Väriltään tummat. Värisävy voi olla tummempi tai vaaleampi karvapeitteen väristä riippuen, mutta ei koskaan pätkinänruskeaa vaaleampi.

Korvat: Luonnostaan pystyt, kärjistään hieman pyöristyneet, keskikokoiset, tyvestään leveät ja korkealle kiinnittyneet. Haja-asentoiset korvat hyväksytään, mutta ne eivät ole toivotut.

KAULA: Voimakas ja lihaksikas, kohtalaisen pitkä; liittyy sulavasti lapoihin ja on asennoltaan ryhdikäs ja ylväs.

RUNKO: Luusto voimakas muttei liian raskas. Lihakset ovat kuivat.

Selkä: Suora. Lanne: Voimakas.

Lantio: Hieman viisto, liittyy huomaamattomasti pakaroihin.

Rintakehä: Syvä, ulottuu kyynärpäihin, mutta ei niiden alapuolelle. Rinnanympärys heti kyynärpäiden takaa mitattuna on noin 1/5 säkäkorkeutta suurempi. Kylkiluut ovat yläosastaan hyvin kaareutuneet ja jatkuvat litteämpinä rintalastaan.

Alalinja ja vatsa: Vatsalinja hiukan kohoava.

HÄNTÄ: Luonnostaan pitkä. Koiran ollessa levossa hännän tulee ulottua kinnerniveleen ja kaartua kärjestä hieman ylöspäin. Liikkeessä häntä voi kohota hieman korkeammalle, ei kuitenkaan koskaan selän yläpuolelle. Karva on hännässä yhtä pitkää kuin rungossa.

RAAJAT ETURAAJAT: Edestä ja sivulta katsottuna pystysuorat.

Lavat: Pitkät ja viistot.

Kyynärpäät: Tiiviisti rungon myötäiset.

Kyynärvarret: Suorat ja lihaksikkaat.

Välikämmenet: Hieman viistot.

Etukäpälät: Pyöreät, lyhyet ja tiiviit.

TAKARAAJAT: Takaa katsottuna yhdensuuntaiset ja sivulta katsottuna pystysuorat.

Reidet: Pitkät ja lihaksikkaat.

Polvet: Polvinivel on vahva. Kintereet: Kohtalaisen kulmautuneet, eivät sisä- eivätkä ulkokierteiset.

Välijalat: Kohtisuorassa alustaan nähden.

Takakäpälät: Pyöreät, lyhyet ja tiiviit. Ei kannuksia eikä ylimääräisiä varpaita. Päkiät ovat lujat. Kynnet ovat väriltään tummat.

LIIKKEET: Joustavat ja vapaat, tyylikkää ja vaivattomat. Eturaajojen liike kohtalaisen pitkälle eteen ulottuva, ja raajat liikkuvat yhdensuuntaisesti.

KARVAPEITE KARVA: Puolipitkä ja karhea, sormin tunnusteltaessa rahiseva. Karvan pituus on 5- 6 cm koko rungossa ja hännässä. Pohjavilla on hieno laatuista ja tiheää.

VÄRI: Kellanpunainen yksivärisenä, hiilikkona tai juovikkaana; tummanharmaa. Pienet valkoiset merkit rinnassa ja käpälissä sallitaan.

KOKO: Säkäkorkeus: Urokset 60 - 65 cm, nartut 55 - 60 cm. Sallittu poikkeama +/- 1 cm.

VIRHEET: Kaikki poikkeamat edellä mainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen ja sen vaikutukseen koiran terveyteen ja hyvinvointiin.

VAKAVAT VIRHEET:

- Kahden hampaan puuttuminen paitsi jos ne ovat alaleuan P4-hampaat (P1- hampaita ei huomioida)
- Käänteinen leikkaava purenta, jossa ylä- ja alaetuhampaat eivät kosketa toisiaan

- Erittäin vaaleat silmät
- Selän päälle kiertyvä tai hyvin lyhyt häntä
- Kihartuva tai liian sileä karva; pehmeä tai villava karva. Karva lyhyempää kuin 4 cm tai pitempää kuin 7 cm.
- Raajojen asentovirheet, etenkin takaraajoissa, liikaa ulospäin kääntyvät käpälät, pihtikinttuisuus

HYLKÄÄVÄT VIRHEET:

- Vihaisuus tai liiallinen arkuus
- Selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen.
- Epätyypillisuus
- Ylä- tai alapurenta, jossa ylä- ja alaetuhampaat eivät kosketa toisiaan. Kahden P4-hampaan tai useamman kuin kahden muun hampaan puuttuminen (P1- hampaita ei huomioida)
- Herasilmä tai liian vaaleat, keltaiseen vivahtavat silmät
- Korvat, jotka eivät ole luonnostaan pystyt
- Häntä: surkastunut häntä tai hännättömyys.
- Väri: Musta, valkoinen, harlekiini tai laikukas väri. Liian suuri valkoinen läikkä rinnassa. Kokonaan valkoiset käpälät. Valkoista muualla kuin sallituissa paikoissa.
- Muu kuin rotumääritelmässä sallittu koko (poikkeama mukaan luettuna). Uros, joka on 67 cm korkea, tai narttu, joka on 62 cm korkea, voidaan hyväksyä, jos koira on erittäin korkeatasoinen.

HUOM. Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittynyttä kivistä täysin laskeutuneina kivespussiin.

Jalostukseen tulee käyttää vain toiminnallisesti ja kliinisesti terveitä, rakenteeltaan rodunomaisia koiria.

Rodun koirien näyttelykäynnit

Picardienpaimenkoiria ei näyttelyissä juurikaan tapaa. Suurimmat osanottajamäärät keräävät Palveluskoirien erikoisnäyttelyt ja vuosittain järjestettävät Voittaja-näyttelyt. Näissäkään harvoin päästään yli kymmenen koiran. Tyypillisimmillään koiria on näyttelyissä 1-3. Omaa erikoisnäyttelyä picardienpaimenkoirille ei ole toistaiseksi järjestetty.

Arvosanat ovat useimmiten olleet erinomaisia tai erittäin hyviä, mutta koko arvosteluasteikkoa käytetään tarpeen mukaa.

Taulukko 7. Picardienpaimenkoirien näyttelytulokset näyttelyluokittain vuosina 2010-2019.
(Lähde: Suomen Kennelliiton KoiraNet – jalostustietojärjestelmä 26.12.2020)

	ERI	EH	H	T	EVA	HYL	Yhteensä
Pentuluokka 7-9 kk	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta
Junioriluokka	96 tulosta	20 tulosta	4 tulosta	1 tulosta	2 tulosta	3 tulosta	126 tulosta
Nuorten luokka	36 tulosta	14 tulosta	3 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	2 tulosta	55 tulosta
Avoin luokka	107 tulosta	22 tulosta	3 tulosta	0 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	133 tulosta
Käyttöluokka	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta
Valioluokka	103 tulosta	4 tulosta	2 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	2 tulosta	111 tulosta
Veteraaniluokka	25 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	26 tulosta
Yhteensä	367 tulosta	61 tulosta	12 tulosta	1 tulosta	3 tulosta	7 tulosta	451 tulosta

Rodun koirien jalostustarkastukset

Jalostustarkastuksia ei ole katsottu aiheelliseksi tällä hetkellä.

Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus

Alkuperäisessä käyttötarkoituksessaan lammaslaumojen kuljetuksessa ja vartioimisessa ketterä liikkuminen ja itsenäinen, kestävä koira oli tärkeitä ominaisuuksia. Nykyisessä käytössään lenkki- ja harrastuskaverina tarvitaan edelleenkin tervettä ja kestävää liikkumista. Tämän edellytyksenä koiralla tulee olla terve ja liioittelematon rakenne.

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Rodun ensimmäisen tavoiteohjelman voimassaolokausi

Viideksi vuodeksi: 2021-2025

Jalostuksen ulkopuolelle jäävien koirien osuus

Suurin osa tämän hetkisestä populaatiosta ei ole jalostuskäytössä.

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1 Jalostuksen tavoitteet

Picardienpaimenkoiran kasvatustyötä pyritään ohjaamaan niin, että jalostuksen tuloksena on tyypiltään rodunomainen, fyysisesti ja psyykkisesti terve picardienpaimenkoira. Picardienpaimenkoiran nykyinen käyttömuoto on aktiivinen ja monipuolinen harrastuskoira sekä perheenjäsen.

Jalostuksen tavoitteet muodostavat yhdessä kokonaisuuden, johon rodun kasvatuksessa kokonaisvaltaisesti tulisi pyrkiä.

Tavoitteena jalostuksessa on välttää liiallista sukusiitosta sekä "matadorijalostusta" ja jatkuvasti pyrkiä siihen että yksilöitä käytettäisiin mahdollisimman tasaisesti ja että mahdollisimman monet sukulinjat säilyisivät jalostuksessa. Tämän päivän jalostustyön tulee palvella tulevaisuuden jalostustyötä luomalla sille pohja, josta voidaan jatkaa ja pyrkiä eteenpäin.

Terveyden osalta on tavoitteena tutkia vähintään jalostukseen käytettävät yksilöt. Yhdistelmää suunniteltaessa tulee ottaa huomioon yksilöiden ja suvun tiedossa olevat viat, sairaudet, luonteen ominaisuudet, ulkomuodolliset seikat, kantamme laajuus sekä sukulaisuusaste. Jalostusparien tulee täydentää toisiaan, eikä niillä tule olla samoja rodussa esiintyviä epäkohtia.

Ulkomuodon osalta tavoitteena on säilyttää FCI:n 23.1.2009 hyväksymän rotumääritelmän mukainen picardienpaimenkoira.

Tavoitteet JTO kaudelle 2021-2025

- rodun jalostuspohja laajenee, perinnöllinen vaihtelu säilyy tehokkaammin
- sukusiitosaste pidetään nykyisellä tasolla, enintään kuitenkin 6,25%
- Luonnetestattujen ja/tai MH kuvattujen koirien osuus kasvaa suhteessa rekisteröityihin koiriin nykytilasta
-> jalostusyhdistelmissä tavoitteena että molemmat vanhemmat olisi luonnetestattu tai MH kuvattu
- silmätutkittujen osuus rekisteröidyistä kasvaa suhteessa nykyiseen
- kannustetaan lonkka-, kyynär- ja selkävauksiin

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Jalostuksessa pyritään käyttämään mahdollisimman korkealuokkaista jalostusmateriaalia ja siitosyhdistelmää suunniteltaessa tulee ottaa huomioon yksilöiden luonteenominaisuudet, ulkomuodolliset seikat sekä mahdolliset viat ja sairaudet. Kuitenkaan ei tule keskittyä liiaksi yksittäisiin kriteereihin vaan yksilöä sekä myös jalostusyhdistelmää on tarkasteltava kokonaisuutena.

Jalostusarvoa määritettäessä kiinnitetään huomiota koiran oman laadun lisäksi myös sen lähisukulaisten sekä mahdollisten jälkeläisten laatuun. Jalostusyhdistelmää valittaessa tulisi pyrkiä löytämään yksilöt, jotka täydentäisivät toisiaan; jos toisella on jokin selvä virhe, tulisi toisen olla siinä kohtaa virheetön. Tulee muistaa, että yksi uros ei sovi kaikille nartuille eikä kaikilla nartuilla suinkaan tarvitse teettää pentuja.

Jalostusyksilön tulee olla

- luonteeltaan rodunomainen
- tyypiltään ja rakenteeltaan rodunomainen
- vapaa vakavista perinnöllisistä sairauksista ja vioista, joita se ei myöskään tiettävästi periytä

Populaation rakenne ja jalostuspohja

Suomen hyvin pientä populaatiokokoa tulee voida hallitusti kasvattaa siten, että pentujen tarjonta ei kuitenkaan ylitä kysyntää. Ei pyritä rodun räjähdysmäiseen suosion kasvuun, joten kannan koko pysyy hallittuna.

Jalostussuosituksena on, että sukusiitosprosentti olisi korkeintaan 3,5% viidellä sukupolvella laskettuna (*KoiraNet*). Jos sukusiitosastetta ei saada määritettyä, yhdistelmän sukukatokertoimen tulisi olla vähintään 0,85 viidellä sukupolvella laskettuna.

Käyttäytyminen ja luonne

Suomessa picardienpaimenkoirilla ei ole käytössä rodunomaista testausjärjestelmää. Jalostuksen tavoiteohjelman tavoite on tutkimustiedon lisäämisessä ja pyrkimyksenä luonnetestausten / MH luonnekuvausten nousujohteisuus.

Jalostuksessa tulee pyrkiä kasvattamaan hyväluonteisia picardienpaimenkoiria, jotka sopeutuvat hyvin nykypäivän elämään. Arkoja, hermostuneita tai aggressiivisia koiria ei tule käyttää jalostukseen.

Kasvattajien tulee myös kiinnittää huomiota pennun ostajien ohjaukseen picardienpaimenkoiran kasvattamisessa yhteiskuntakelpoiseksi koiraksi, sillä se on vahvaluontoinen ja itsenäinen koira joka tarvitsee määrätietoisesta kasvatuksesta pennusta pitäen.

On toivottavaa että mahdollisimman moni koira luonnetestataan tai MH-luonnekuvataan, jotta saamme mahdollisimman kattavan, vertailukelpoisen kuvan rotumme ja sen yksilöiden käyttäytymisestä jalostus valintojen tueksi.

Toivottavaa on että kasvattajilla on kriittinen suhtautuminen omien jalostusyksilöiden luonteeseen ja että jalostusparien valinnassa tunnetaan yksilöiden luonteenpiirteitä ja osataan olla yhdistämättä samoja ongelmallisia ominaisuuksia.

Terveys ja lisääntyminen

Koiraa jolla jonkinlainen kehityshäiriö tai epämuodostuma tai krooninen sairaus, allergiaa (ts. koiralla toistuvia tai jatkuvia iho-oireita tai kutinaa) ei saa käyttää jalostukseen.

Rodussa raportoidut sairaudet/viat

Jalostukseen käytettävät yksilöt tulee olla silmä tarkastettu. Silmätarkastustulos on voimassa 24 kk.

Sairaita, tunnettuja kantajia (sairaiden vanhempia tai sairaiden jälkeläisiä) tai sairaiden täyssisaruksia ei tule käyttää jalostukseen.

Tunnetun kantajan täyssisaruksia tai jälkeläisiä ei suositella jalostuskäyttöön. Jos ko. yksilö kuitenkin muilta ominaisuuksiltaan on niin erinomainen, että sitä halutaan käyttää siitokseen, olisi sitä harkiten käytettävä sellaisten linjojen kanssa, joissa tunnettuja kantajia ei esiinny lainkaan tai ainakaan aivan lähisukupolvissa.

Etenevä verkkokalvon surkastuma PRA

Pra sairasta koiraa ei pidä käyttää jalostukseen.

Canine Multifocal Retinopathy CMR

Mm. Amerikassa joitakin raportoituja tapauksia. Sieltä saatujen tietojen perusteella ei aiheuta picardeilla täysin sokeutumista. Sairasta koiraa ei kuitenkaan pidä käyttää jalostukseen.

Retinan dysplasia (RD)

Verkkokalvon kehityshäiriö (retinal dysplasia, RD) jaetaan kolmeen muotoon. Lievimässä, multifokaalissa RD:ssä (mRD) muutokset ovat pieniä, yksittäisiä tai lukuisia poimuja verkkokalvolla. RD -koiria voi käyttää jalostukseen terveen kumppanin kanssa.

Geograafisessa RD:ssä (gRD) muutos on laajempi ja niitä voi käyttää harkiten vain terveen kumppanin kanssa.

Vakavin muoto (ns. totaali RD, tRD) on harvinaisin. tRD -koiria ei pidä käyttää jalostukseen.

PPM , iris-iris

Lieviä tapauksia (iris-iris PPM) voi käyttää jalostukseen. Vakavia tapauksia (linssin etupinnan / sarveiskalvon sisäpinnan muutoksia) ei pidä käyttää jalostukseen.

Pienisilmäisyys

M + MOA (mikro-ophthalmia + multiple ocular anomalies)

Mikro-oftalmia ja / tai moa -diagnoosin saanutta koiraa ei pidä käyttää jalostukseen.

Iris hypoplasia

Lieväasteisen irishypoplasia-diagnoosin saanutta koiraa voi perustellusta syystä käyttää jalostukseen terveen parituskumppanin kanssa. Vakava-asteisen irishypoplasia-diagnoosin saanutta koiraa ei pidä käyttää jalostukseen.

Lonkkanivelen kehityshäiriö HD

Jalostukseen käytettävän yksilön tulee olla virallisesti lonkkakuvattu ja jalostuksessa tulee pyrkiä mahdollisimman tervelonkkaisiin yhdistelmiin. Koiraa, jolla on vaikea-asteinen (E) lonkkaniveldysplasia ei saa käyttää jalostukseen. Koiraa, jolla on keskivaikea (D) lonkkaniveldysplasia ei tulisi käyttää jalostukseen. Jalostusyhdistelmiä suunniteltaessa tulee ottaa huomioon paitsi jalostusyksilöiden vanhempien, isovanhempien jne. myös sisarusten sekä mahdollisten jälkeläisten lonkkakuvaustulokset.

Kyynärnivelen kasvuhäiriö

Yhdistelmästä vähintään toisen vanhemmista tulee olla virallisesti tutkittu kyynärnivelten osalta ja tuloksen olla 0 (ei muutoksia). Mikäli jalostusyksilöllä on kyynärnivelistä 1. asteen muutokset, tulee se yhdistää kyynäriltään terveeseen (0) yksilöön. Tällöin yhdistelmän molempien osapuolten tulee siis olla tutkittuja. Koiraa, jolla on 2. asteen muutokset tai huonommat, ei suositella jalostukseen.

Koiraa, jolla on autoimmuunisairaus, ei saa käyttää jalostukseen. Tulee muistaa, ettei koira ole perimältään terve vaikka koira tulisi toimeen lääkityksellä ja näyttäisi päällisin puolin olevan kunnossa. Rodussa tunnettuja autoimmuunisairauksia ovat mm. SLO ja SLE.

SLO

Symmetrical lupoid onychodystrophy eli SLO on autoimmuunisairaus, joka vaurioittaa koiran kynsiä. Tyypillisimpiä oireita ovat useamman kynnen vaurioituminen ja irtoaminen sekä kynsien tulehtuminen. Muutoin koira voi olla täysin hyvävointinen. Diagnoosi varmistetaan kynnen histologisella tutkimuksella (patologi tutkii kynnen). (Lähde: koirageenit.fi)

SLE

Systeeminen lupus erytematosus eli SLE on autoimmuunisairaus, joka vaikuttaa useampaan elimeen.

Yleisimpiä oireita ovat kuume, ontuminen, niveltulehdukset, ihotulehdukset, oksentelu ja lisääntynyt juominen ja virtsaaminen. Hoitona käytetään immunosuppressiivisia lääkkeitä, ja lääkitys on yleensä elinikäinen. (Lähde: koirageenit.fi)

ATOPIA, ALLERGIA

Koira jolla on diagnosoitu atopia tai allergia ei saa käyttää jalostukseen. Myöskään koira jolla on toistuvia tai jatkuvia iho-oireita tai kutinaa ei saa käyttää jalostukseen.

SYDÄMEN SIVUÄÄNI

Rodussa on raportoitu joitakin sydämen sivuääniä. Sivuaänet voivat kertoa muusta sydämen sairaudesta ja nämä tulee aina tutkituttaa tarkemmin sydämeen erikoistuneella eläinlääkärillä. Sydänvikaista koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

Muita yksittäisiä rodussa raportoituja sairauksia/vikoja. Yksilöitä joilla alla mainittuja vikoja ei saa käyttää jalostukseen

- vatsalaukun kiertymä
- penisluu emättimessä
- kivesvika

Yksilöitä joilla alla mainittuja ongelmia, tulee käyttää suurta harkintaa jalostuskäytön suhteen.

- herkkävatsaisuus
- syvällä sijaitsevat ulkosynnyttimet
- emättimen väliseinä
- heikot ristisiteet

ULKOMUOTO

Yleistavoitteena on ulkomuodoltaan rotumääritelmää vastaava picardienpaimenkoira. Näyttelytulosten ja sijoitusten sijaan toivotaan kiinnitettävän huomiota rodun alkuperäiseen käyttötarkoitukseen ja ulkomuodollisten ominaisuuksien tarkoituksenmukaisuuteen. Liioiteltuja epäterveitä ominaisuuksia suhteessa rotumääritelmään ei esiinny eikä ne ole toivottavia.

Jalostukseen käytettävän yksilön tulee olla luonteeltaan, tyypiltään sekä rakenteeltaan rodunomainen. On suositeltavaa, että se on palkittu näyttelyssä vähintään EH:lla eli on vähintään rotunsa erittäin hyvä edustaja. Jalostusyksilöllä ei saa olla rotumääritelmän mukaista nollaavaa virhettä.

Ikä

Uroksien suositeltava alaikäraja on 24 kk, samoin myös narttujen. Ensimmäisiä pentuja ei suositella teetettäväksi nartulla yli 5-vuotiaana. Yli 8-vuotiaan nartun astuttamisessa noudatetaan Suomen Kennelliiton koirarekisteriohjetta. Pentueiden välin tulee olla vähintään 10 kk. Koiraa suositellaan käytettäväksi ensimmäisen pentueen jälkeen vasta kun sen jälkeläisistä on näyttelyarvosteluja ja suositeltuja tutkimustuloksia.

Suositus yksittäisen koiran maksimijälkeläismäärälle

Kolme pentuetta tai maksimissaan 18 pentua / koira. Urosten jalostuskäyttö tulisi jakaantua tasaisesti sen eliniälle ja yhdistelmiä uusittaessa tulee käyttää harkintaa. Pieniä pentueita syntyessä on

mahdollisuus kolmeen pentueeseen jotta toisen polven jalostukseen voidaan valita parhaimmat yksilöt. Isojen pentueiden kohdalla koiramäärä pysyy kohtalaisena kun pentujen enimmäismäärään kiinnitetään huomiota. Tätä on syytä tarkastella uudelleen seuraavan JTO päivityksen yhteydessä.

6.3 Rotujärjestön toimenpiteet

Toteuttaa käytännön jalostusneuvontaa, vastaa jalostuskyselyihin ja -ilmoituksiin. Opastetaan rodusta kiinnostuneita jakamalla tietoa myös muiden maiden yhdistyksistä.

Yksittäisen koiran jälkeläisten osuutta seurataan vuosittain SKL:n jalostustietokannasta. Sukusiitosasteen seuraamisessa käytetään apuna SKL:n KoiraNet-jalostustietojärjestelmää ja huomioidaan sukusiitoskertoimien lisäksi sukatokertoimet yhdistelmiä suunniteltaessa. Rotuyhdistys kannustaa osallistumaan joko luonnetestiin tai MH-luonnekuvaukseen.

Rodun koirien ominaisuuksia (esim. käyttäytyminen, terveys) pyritään kartoittamaan jäsenistölle suunnattujen kyselyiden avulla.

Vuosittain järjestettävä tuomarien koulutustilaisuus.

Rodun ominaisuuksista ja tilasta, jalostustavoitteista ja suosituksista pyritään tiedottamaan jäsenistölle ja kasvattajille.

Ohjataan uusia kasvattajia ennen ensimmäistä pentuetta. Kennelnimihakemuksen rotujärjestön lausunnon antamisen yhteydessä hakijalle toimitetaan rodun JTO.

6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Rodun jalostuksen suurimmat uhat ja mahdollisuudet

Populaatio

Vahvuudet: Sukutaulujen tuntemus. Mahdollisia nuoria jalostuskoiria kasvamassa. Viime vuosina ei ole tuotettu pentueita samalla yhdistelmällä.

Heikkoudet: Tehollisen populaation pieni koko

Mahdollisuudet: Tuontikoirien sekä ulkomaisten urosten käytön lisääntynyt määrä, lisää eri uroksia jalostuskäyttöön, uusia aktiivisia harrastajia ja kasvattajia.

Uhat: Populaatio pienenee entisestään

Varautuminen: Yhdistys ja sen jalostustoimikunta auttaa ja neuvoa harrastajia koirien hankinnassa sekä kasvatustyössä.

Luonne ja käyttäytyminen

Vahvuudet: valtaosa koirista hyväluonteisia, oikealla kasvatuksella suuri osa ongelmista voidaan välttää

Heikkoudet: picardienpaimenkoira ei sovi kaikille, käytösongelmia esiintyy. Picardi ei ole tyypillinen palveluskoira, eikä se ole itsenäisen luonteensa vuoksi kovin helppo koulutettava.

Mahdollisuudet: käytetään hyväksi luonnetestausten ja -kuvausten sekä käyttäytymistutkimusten tuloksia

Uhat: luonne- ja käytösongelmat lisääntyvät

Varautuminen: luonnetestausten- ja kuvausten osuuden kasvattaminen, pennunostajien tarkka valinta ja ohjaus

Terveys

Vahvuudet: Koiria terveystutkitaan. Avoin KoiraNet. Kasvattajien valveutuneisuus ja aktiivisuus.

Heikkoudet: Perinnölliset sairaudet, avoimuuden puute rodun sairauksista maailmanlaajuisesti

Mahdollisuudet: pystytään hyödyntämään tutkimustietoa

Uhat: Sairaudet yleistyvät entisestään; kaikissa maissa ei olla yhtä avoimia. Autoimmuunisairaudet.

Varautuminen: Tutkitaan jalostuskoirat suositusten mukaisesti. Pyritään ohjaamaan kasvattajia riskien tunnistamisessa. Kannustetaan tutkimaan myös jalostuksen ulkopuolelle jäävät yksilöt.

Rakenne

Vahvuudet: Rodussa ei esiinny liioiteltuja piirteitä. Vakavia rakennevikoja esiintyy hyvin vähän.

Heikkoudet: Ristisiteiden heikkous.

Mahdollisuudet: Kasvattajien ja rotua harrastavien välinen avoimuus ja yhteistyö.

Uhat: Kapea geenikanta.

Varautuminen: Ulkomuototuomarikoulutus. Tiedotuksen lisääminen.

Rodun markkinapotentiaali

Vahvuudet: Rodulla on rodun harrastajien kesken hyvä maine. Moni picardienpaimenkoiran omistaja haluaa uudelleen saman rotuisen.

Heikkoudet: Rodun kysyntä on vähäistä. Rotu ei sovi kaikille.

Mahdollisuudet: Pentujen kasvatus pysyy vastuullisena. Kiinnittämällä huomiota etenkin luonteeseen ja käyttöominaisuuksiin löydetään jatkossakin potentiaalisia hyviä koteja.

Uhat: Rodun kysyntä. Pentuja myydään sopimattomiin koteihin, jolloin mm. käytösongelmat lisääntyvät.

Varautuminen: Pidetään rodun maine hyvänä panostamalla etenkin luonteeseen ja terveyteen sekä pennunostajien ohjaamiseen.

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Vuosi	Tehtävä tai projekti
2021	MH-ihanneprofiili
2022	Terveyskysely, käyttäytymis- ja lisääntymiskäyttäytymiskysely
2023	Analysoidaan luonne- ja terveyskyselyjen vastaukset
2024	Valmistellaan JTO-päivitystä
2025	Esitetään SKL:lle JTO-päivitys hyväksyttäväksi

JTO:n vaikutuksen seuraaminen

JTO:n vaikutuksia seuraa erityisesti yhdistyksen jalostustoimikunta, joka esittää yhteenvedon ja suunnitelman toimistaan vuosittain yhdistyksen kevätkokouksessa. Tarvittaessa jalostustoimikunta esittää yhdistyksen hallitukselle toimenpiteitä.

7. LÄHTEET

Amoros, Gérard, Le Berger Picard: un authentique chien de berger. Les Bergers des Fées Association, 2015.

Berger Picard Club of Amerika

Cederlöf, Johanna, Terävyys ja puolustushalu. Palveluskoirat: koiraharrastajan erikoislehti 3/2019.

Compuped/ sukusiitoskertoimet

Kennelliiton KoiraNet - jalostustietojärjestelmä

Kiminki, Auli, Koiran toimintakyky - mitä se on? Palveluskoirat: koiraharrastajan erikoislehti 1/2019.

Lankinen, Jorma, Hermorakenne. Palveluskoirat: koiraharrastajan erikoislehti 4/2019.

Lankinen, Jorma, Kovuus. Palveluskoirat: koiraharrastajan erikoislehti 6/2019.

Lankinen, Jorma, Temperamentti. Palveluskoirat: koiraharrastajan erikoislehti 5/2019.

Lappalainen Anu, Kynänivelen kasvuhäiriöt. Julkaisija Suomen Kennelliitto

Lappalainen Anu, Lonkkanivelen kasvuhäiriöt. Julkaisija Suomen Kennelliitto

Les Amis du Berger Picard

Luonnetestin arvosteluohje, voimassa 1.1.2015 alkaen. Julkaisija Suomen Kennelliitto.

Mahlanen Nina, Atopia Vetcare Oy ja Mäntsälän eläinlääkäriasema

Mäki Katariina, Perimän monimuotoisuus ja jalostuspohja. Julkaisija Suomen Kennelliitto

Picardien arvioitu levinneisyys maailmassa. We love our Berger Picards -Facebook-ryhmä, elokuu 2018.

Suomen picardienpaimenkoirien omistajille suunnattu luonne ja käyttäytymiskysely

Svenska Briardklub (Picard)

UK Picardy Sheepdog Club

Vanhapelto Päivi, Yleiset perinnölliset silmäsairaudet. Julkaisija Suomen Kennelliitto

Silmäsairauksien lähde: Suomen Kennelliitto, silmätarkastuseläinlääkärit

Sari Jalomäki, Elina Pietilä ja Päivi Vanhapelto